І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса
Редакції і Адміністрації:
'Svoboda', 81-83 Grand St.,
Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV Ч. 127. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 5-го ЛИПНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 5, 1957 No. 127. VOL. LXIV.

СЕНАТ УХВАЛИВ ПОНАД 34 БІЛЬЙОНИ НА ОБОРОНУ КРАЇНИ

СПІЛЬНА КОНҐРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ МАЄ УЗГІДНИТИ РІЗНИЦІ В ЗАКОНОПРОЄКТАХ ОБОХ ПАЛАТ

Вашингтон. — 2-го липня Сенат голосами всіх присутніх сенаторів (74—0) прийняв законопроєкт про бюджет департаменту оборони в сумі 34,534.229.000 долярів, що вважають великою перемогою уряду президента Айзенгавера, бо в дійсності той бюджет є тільки на 300,000.000 менший від тієї суми, якої домагався Президент в січні цього року. Щодо чисел то ухвалена Сенатом сума є на 1,593.771.000 долярів менша від запроєктованого урядом бюджету на оборону країни, але те зменшення є тільки „паперове" і воно буде зазначене тільки в книговодстві та не зможе мати шкідливого впливу на розбудову оборонних сил ЗДА. Сенат пішов на домагання уряду і привернув суму 1,274.000.000 долярів, на яку була зменшила оборонний бюджет Палата Репрезентантів. Уряд вдоволений з ухвали Сенату, але той законопроєкт мусить іти перед спільну конґресову конференцію, складену з сенаторів і конґресменів, щоб узгіднити різниці, які існують між законопроєктами обох Палат. Демократичний сенатор Пол Г. Даґлес поставив був внесок, що б Сенат прийняв всі ті зменшення бюджету, які ухвалила Палата Репрезентантів, але той внесок перепав більшістю 65 до 7. Перепав також внесок республіканського сенатора Дворжака про зменшення бюджету на 182,691.230 долярів. Сенат прийняв тільки поправку до бюджету, щоб усі збройні частини видавали гроші з більшою ощадністю та щоб діяла в цій ділянці більша уніфікація, як це було досі. В цій справі вніс поправку демократичний сенатор Джозеф О'Магоні, закликаючи секретаря оборони „відкинути всякі подвійні установи" в різних родах оборонних сил, щоб не марнувати федеральних фондів. Згідно з цією поправкою секретар оборони зможе зарядити перенесення, об'єднання та координацію осіб і установ. Загальна сума оборонного бюджету розподіляється на такі групи: на армію — 7,397.156.000 долярів; на фльоту — 10,054.265.000 долярів і на летунство — 16,-384.093.000 долярів. В цій загальній сумі є і 698.725.000 долярів — призначених на уряд оборони та на видатки, пов'язані з об'єднанням всіх родів зброї. Обидві палати зможуть діяти в справі оборонного бюджету аж в найближчому тижні, коли закінчить працю окрема спільна конґресова конференція.

Конґресмен Кол за продовжування дослідів над „чистою" бомбою

Вашинґтон. — Колишній голова Спільної Конґресової Комісії Атомової Енерґії республіканський конґресмен Стерлінґ Кол заявив в Палаті Репрезентантів, що „гуманність, добропристойність та сумління вимагають того, щоб ЗДА продовжували пробні експльозії атомової зброї", щоб можна було випродукувати „чисту" водневу бомбу. Коли така „чиста" воднева бомба буде готова, тоді ЗДА зможуть бути готові вжити її в своїй обороні на випадок не тільки великої, але й малої війни. Конґресмен Кол пропонує, щоб ЗДА погодилися на припинення пробних експльозій всіх родів атомової зброї, але щоб одночасно застерегли обі право продовжувати проби для винайдення зовсім „чистої" атомової бомби, яка не мала б найменшої радіяції і не шкодила цивільному населенню поза лініями фронтів. Окрема Комісія Об'єднаних Націй могла б провірювати, що пробні експльозії відбуваються тільки для „очищення" бомби від шкідливої радіяції.

Міні: моральний кодекс відноситься і до тих, які зловживають приватними фондами

Вашинґтон. — Голова Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Орґанізацій Джордж Міні заявив, що моральний кодекс цієї орґанізації відноситься і до тих урядовців, які займають провідні становища і які зловживали приватними, а не спілковими фондами. Цю заяву склав Міні у зв'язку зі справою голови Братства Столярів Моріса Гатчісона, який на Сенатській Слідчій Комісії покликався на п'яту поправку до конституції і відмовився зізнавати про те, чи він мав матеріяльну користь із продажу землі в Індіяні. Гатчісон є також містоголовою АФП-КІО, а згідно з моральним кодексом цієї орґанізації особа, яка покликається на конституцію і не хоче зізнавати, не сміє займати жадного становища в проводі АФП-КІО. Справу Гатчісона має вирішити Виконна Рада АФП-КІО на зборах в Шикаґо, які відбудуться 12-го серпня.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** на фармі в Геттисбурґу, Па., в колі найближчих приятелів відзначав 1-го липня 41-річчя свого шлюбу. Саме в полудне 1-го липня в 1916 році в Денвері він одружився з панею Айзенгавер. Пресу не повідомлено, якими дарунками вони обмінялися. Перед полуднем Президент грав у ґольфа, а ввечорі виїхав до Вашинґтону — „День Незалежности" — 4-го липня Айзенгавер проведе в Білому Домі, а в п'ятницю від'їде знову на фарму.

● **Генерал Томас Д. Вайт** 1 липня склав присягу як шеф штабу летунства, зайнявши становище генерала Натана Ф. Твайнінґа, якого призначено на пост голови Об'єднаних Шефів Штабу.

● **Нюйоркський Відділ** Американського Червоного Хреста повідомляє, що в червні цього року мешканці Ню Йорку пожертвували для цілей цієї орґанізації 10,553 пів-літрівки крови. Червоний Хрест закликає всіх, хто може це зробити, жертвувати кров для тих, які її потребують.

● **У днях від 12-го до 19-го липня** Айзенгавер випробовуватиме один із двох гелікоптерів, призначених для Президента на випадок протилетунського алярму.

● **Голова Сенатської Бюджетової Підкомісії** сенатор Денніс Шавез заявив у Сенаті, що під час прощальної паради на честь генерала Натана Ф. Твайнінґа зужито пального на суму 400.-000 долярів. Проте він і сенатор Леверетт Солтонтолл ствердили, що варто було видати таку велику суму, бо ця парада, в якій брало участь 260 літаків була потрібною, як вишкільна вправа американського летунства.

● **23-річний лейтенант** Дейвід А. Стівз вісім тижнів блукав у високих горах Сієрра в Каліфорнії після того, як 9-го травня височив із парашутом з розбитого літака. Майже весь цей час живився пстругами, ловлячи їх вудкою, яку знайшов у спортовій колибі. Оленя, якого йому пощастило вбити, відібрали в нього гірські льви. Кілька днів, перебуваючи на висоті 11,000 стіп, їв він тільки сніг і лід. До людської оселі приїхав Стівз на коні, якого зловив, зійшовши в долину. Він дуже втомлений, але його життю не загрожує небезпека.

ЗВІТУЄ ПРЕЗИДЕНТОВІ ПРО НАСЛІДКИ ГУРАГАНУ

Кол. адмін. цивільної оборони Вел Пітерсон передав през. Айзенгаверові докладне звідомлення про катастрофу, спричинену гураґаном Одрі у стейті Луїзіяна, внаслідок якого згинуло щонайменше 500 людей. Пітерсон повідомив Президента, що підготовляється вже продукція малих електричних апаратів, які повинні бути в кожній хаті, і перед наближенням гураґану попереджатимуть мешканців про конечність евакуації.

Комісія прийняла законопроєкт про надання права стейту Гаваям і Алясці

Вашинґтон. — Сенатська підкомісія для справ територій 2-го липня прийняла законопроєкт про надання права стейту Алясці і Гаваям. Голова цієї підкомісії демократичний сенатор Генрі М. Джексон сказав, що він думає передати ті законопроєкти 23-го липня повній Сенатській Комісії для Острівних Справ. На підкомісії були присутні тільки два сенатори: демократ Джексон і республіканець Томас Г. Кухел. Сенатор Ричард Нюберґер залишив повновласть голосувати „за". В політичних колах сумніваються, чи в цьому році вдасться в Конґресі ухвалити ті законопроєкти, бо готово забракнути часу тому, що Конґрес любить при кінці липня, або на початку серпня, кінчати свою працю та починати вакації.

Рассел домагається народного референдуму в справі законопроєкту про громадянські права

Вашинґтон. — Демократичний сенатор із Джорджії Ричард Б. Рассел у своїй промові в Сенаті заявив, що народний референдум повинен рішати про те, чи треба ухвалювати окремий закон про охорону громадянських прав. Рассел започаткував дискусію над цією проблемою і виступив проти урядового законопроєкту в цій справі, називаючи його „хитрою видумкою", якої він ще не бачив, і якої ще не було від часів „реконструкції", це значить від перших років після громадянської війни, коли республіканці старалися покласти „чорні закаблуки на білі шиї". Сенатор твердив, що ухвалення урядового законопроєкту викличе „нечуване замішання і кровопролиття в великій частині нашої спільної країни". Рассел сказав: „Якщо ви хочете тим способом іти до південних стейтів, то ви мусите одночасно приготовити концентраційні табори, бо немає настільки місць в тюрмах, щоб можна було заарештувати всіх тих, які будуть поборювати федеральний закон, який хоче змусити, щоб білі діти сиділи разом із чорними в тих самих школах і в тих самих розривкових місцях". Сенатори обох партій заявили, що вони не погодяться на проєкт Рассела про референдум, бо це означало б, що Конґрес зрікається своїх прав ухвалювати нові закони.

Армія знову приймає рекрутів на шестимісячний вишкіл

Вашинґтон. — Команда армії повідомила, що з днем 1-го липня знову будуть приймати тих рекрутів, які зголошуються на шестимісячний військовий вишкіл, після чого вони доповнювали б вишкіл під час ферій та при кінцях тижнів. 14-го травня цього року армія була припинила приймання зголошень тих рекрутів, бо були вичерпані фонди, призначені на цю ціль. Впродовж 6-ох місяців, від липня до грудня цього року, армія зможе прийняти 6.300 рекрутів у віці від 17 до 18½ року та 2.600 у віці від 18½ до 26 року. Всі ці рекрути мусять належати до тієї категорії юнаків, які ще досі не мали жадного військового вишколу.

Конґресова конференція погоджується на продаж харчів комуністам

Вашинґтон. — Окрема конґресова конференція, складена з сенаторів і конґресменів, дала свою згоду на те, щоб ЗДА могли продавати свою харчову надвишку країнам, які є поза залізною заслоною, з винятком СССР і комуністичного Китаю. Це рішення вважають за перемогу уряду Айзенгавера, який домагався, щоб можна було надвишку харчів продавати комуністичним державам за їхні валюти. Палата Репрезентантів відкинула була урядовий законопроєкт в цій справі, але тепер цю ухвалу анульовано. Згідно з рішенням цієї конференції уряд зможе продати в фінансовому році, який почався 1-го липня цього року, харчів на суму одного більйона долярів, і крім того зможе подарувати харчів на суму 300,000,000 долярів. Тепер цей законопроєкт іде до обох палат Конґресу на остаточне затвердження. Асистент секретаря рільництва Марвін Мек-Лейн заявив, що уряд не має пляну негайно продавати харчі комуністичним країнам, але в майбутньому може настати така можливість, і тому треба відповідного на це за-

● **Крайова Рада Безпеки** в Шикаґо передбачає, що впродовж 4-ох днів вільних (від 6-ої години вечора в середу до півночі з неділі на понеділок), що багато робітників і урядовців матимуть також вільну від праці п'ятницю, в автомобільних катастрофах може згинути 535 осіб. Рада Безпеки закликає автоводіїв до обережности під час їзди.

● **Бюро погоди** передбачає гарячу і парну погоду на „День Незалежности" в східніх стейтах.

ЗДА ЗАПРОПОНУВАЛИ В ЛОНДОНІ ПРИПИНЕННЯ ПРОБ ЯДРОВОЇ ЗБРОЇ НА 10 МІСЯЦІВ

Лондон. — Геролд Стассен, американський представник на міжнародній конференції в справі роззброєння, формально запропонував у вівторок, 2-го липня, припинення пробних експльозій атомової і водневої зброї на десять місяців. Стассен заявив, що ЗДА погодяться із Совєтами на припинення пробних експльозій ядрової зброї впродовж найближчих 10 місяців, якщо Москва погодиться на припинення продукції тієї зброї продовж цього часу. Совєтський представник Валеріян Зорін висловив вдоволення совєтської делеґації з тієї пропозиції, але рівночасно заявив, що його делеґація мусить насамперед простудіювати подробиці тієї пропозиції і щойно тоді зможе заняти до неї офіціяльне становище. В західніх дипломатичних колах вважають, що Зорін раніше мусить порозумітись телефоном чи особисто із своїми зверхниками в Москві. Американська пропозиція є своєрідним доповненням і уточненням спільної пропозиції чотирьох західніх великодержав: Канади, Франції, Британії і ЗДА, яку в їх імені зголосив британський секретар закордонних справ Ллойд та яка видвигає такі головні точки: 1) припинення пробних експльозій вимагає в першу чергу встановлення обсерваційних пунктів, з яких можна б було слідкувати і записувати кожну пробну експльозію, якщо б вона відбулася. Совєтський Союз мав уже на це погодитись; 2) „Тимчасове припинення" пробних експльозій вимагає встановлення точного часу на таке припинення і його перевірку, як теж відношення такого припинення до першої редукції збройних сил і звичайного роззброєння, як і припинення продукції ядрових матеріялів для виробу ядрової зброї; 3) В точно встановленому часі повинна відбутись конференція спеціялістів, які мали б опрацювати подробиці такого домовлення та контролі його виконання. Всі ці пункти з'ясував Стассен у своїй промові і вважається, що ще буде потрібно кілька засідань, щоб остаточно завершити подрібне обговорення західнього пляну. Загально вважається, що пропозиції Стассена поважно наблизили конференцію та її учасників до „першого кроку" в міжнародному договорі про роззброєння.

Кеннеді закликає ЗДА підтримати незалежність Альжиру

Вашинґтон. — Сенатор Джан Ф. Кеннеді, демократ з Массачусетс і голова сенатської підкомісії для справ Об'єднаних Націй виступив у Сенаті з осудженням французької політики в Альжирі. Ставлення американського уряду до цієї французької політики схарактеризував Кеннеді, як „ховання голови в пісок" і висловив домагання, щоб ЗДА перестали допомагати Франції в її боротьбі з альжирськими націоналістами і щоб вони почали підтримувати справу незалежности Альжиру. Своїм примирливим ставленням до насильного поборювання Францією альжирського націоналізму уряд ЗДА — на думку Кеннеді — послаблює провідництво З'єдинених Держав у вільному світі, заперечує антиколоніяльне післанництво американської нації і допомагає справі комунізму. Французький уряд не зробив нічого, щоб довести до справедливої розв'язки альжирської проблеми і саботував усі намагання знайти якусь розв'язку за посередництвом Об'єднаних Націй, заявляючи, що справа Альжиру є внутрішньою французькою проблемою, такою, як наприклад, якась суперечка між федеральним урядом ЗДА і стейтом Тексас. Державний департамент, солідаризуючися із Францією на терені ОН, підтримував таке ставлення Франції і тим самим її колоніяльний утиск. Крім того, мілітарні акції Франції в Альжирі зв'язують там 400,000 вояків і послаблюють цим фронт НАТО в Европі. Закінчуючи свій виступ, Кеннеді подав резолюцію з домаганням добитися встановлення альжирської незалежности за посередництвом сусідніх до Альжиру держав, або через НАТО. Якщоб це не дало ніяких успіхів то Кеннеді пропонує передати справу на вирішення Об'єднаним Націям. Відповідаючи на промову Кеннеді, державний секретар Доллес ствердив, що раз, що справа Альжиру є французькою проблемою і виступив проти того, щоб робити її американською проблемою.

Ізраїль погоджується на розгляд своєї суперечки з ОН у справі перемир'я

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — Делеґат ізраїльської делеґації до ОН Мордекай Кідрон сповістив А. Кордієра, екзекутивного заступника генерального секретаря ОН Даґа Гаммершилда, що ізраїльський уряд готовий дискутувати у спірній справі допущення обсерваторів ОН на територію здемілітаризованої зони між Ізраїлем і Сирією. Виявив цю згоду ізраїльського уряду Мордекай Кідрон після того, як полк. Байрон В. Лері, діючий шеф контрольної перемирної комісії ОН передав Раді Безпеки ОН рапорт про те, що ізраїльський уряд на протязі цілого року відмовлявся дати свою згоду на вільне перебування обсерваторів ОН в деяких частинах здемілітаризованої зони. У зв'язку з цим й у відповіді на вимогу полк. Лері дати перемирній комісії повну свободу дій і руху, ізраїльський уряд через свого делеґата Кідрона виявив тепер готовість передискутувати „деякі практичні справи", зв'язані з рапортом полк. Лері й евентуально полагодити їх задовільно. Ізраїль вважає цю здемілітаризовану зону, в якій між іншим находяться джерела Йордану, життєво важливою для розвитку ізраїльської держави і для запляннованого наводнення цілої країни і тому теж будує там потрібні укріплення і мости, проти чого протестує дуже рішуче Сирія.

На Кубі вбито 7 повстанців і захоплено 15 полонених та багато зброї

Гавана, Кубинська Республіка. — Головна Квартира Кубинської армії повідомляє, що 1-го липня вдалося урядовим військам вбити 7-х повстанців в Східній провінції та взяти до неволі 15 бунтівників й захопити більшу кількість зброї й амуніції. До цієї битви реґулярної армії з повстанцями прийшло одночасно з тим, як противники режиму президента Батісти збільшили свою терористичну акцію в районі столиці Гавани, де впродовж 24-ох годин експльодувало 15 бомб, від яких були поранені 5 осіб. Між захопленим воєнним матеріялом є рушниці, автоматична зброя, револьвери і пістолі та медичний і таборовий виряд. В столиці Східньої провінції Сантіяґо де Куба 20,000 осіб зібралися на вулицях міста та віддали пошану вбитим повстанцям, чим виявили своє вороже наставлення до президента Батісти. Під час цієї демонстрації чути було оклики „Нехай живе вільна Куба!" та „Геть із Батістою!"

ДОЛЛЕС ЗНОВУ ЗАПОВІДАЄ МИРНЕ ВИЗВОЛЕННЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ

Вашингтон. Державний секретар Джан Фостер Доллес знову запевнив, що він вірить у мирне визволення поневолених Москвою народів, що таке визволення є ціллю американської політики та що він для тієї цілі працює. Відповідаючи на запити кореспондентів на пресовій конференції минулого вівтірка, 2-го липня, Доллес твердив, що хоча дехто починає погоджуватись з думкою про те, що міжнародний комунізм вдержиться, то він, Доллес, в це не вірить і переконаний, що ця невільнича система раніше або пізніше таки провалиться та що всі народи будуть вільні. „Я не встановляю дати на це, — твердив Доллес, — я не знаю, що може статись за рік, п'ять чи десять років, але я впевнений, що прихід волі в комуністичному світі є основною правдою". Доллес в дальшому цитував Абрагама Линколна, який твердив, що американська Декларація Незалежности означає волю не тільки для американського народу, але надію і волю для всіх народів світу. Учасники вівтіркової конференції стверджують, що Доллес говорив про це з більшою рішучістю, ніж про будь-яку іншу справу в останніх місяцях та що цей його виступ був подиктований замітними тенденціями деяких законодавців вважати комуно-китайський режим за перманентний та робити з того відповідні практичні висновки. Доллес — твердять кореспонденти — наче б перебрав на себе завдання протиставитись та офіціяльно поборювати такі тенденції. При цій нагоді державний секретар Доллес вияснив кореспондентам і публіці цілий ряд актуальних питань з міжнародної політики, зокрема відносно американського становища в тих питаннях. Зокрема Доллес вияснив, що невизнаний Америкою та рядом інших країн комуно-китайський уряд не потребує підписувати обговорюваного тепер договору про роззброєння, але договір буде так приготований, що він буде зобов'язувати усіх і коли б хто-небудь його порушив навіть з тих, що його не підписали, тоді й ті, що його підписали, не будуть ним зобов'язані. В своїх відповідях і заявах Доллес віддав найбільше уваги червоному Китаєві та взагалі справам Далекого і Середнього Сходу.

Кіші інформує японський уряд про висліди розмов у ЗДА

Токіо. — Японський прем'єр Нобусуке Кіші, вернувшися із своєї поїздки до ЗДА, відбув засідання із членами свого уряду, на якому поінформував їх про висліди своїх розмов, відбутих у Вашинґтоні, зокрема про ті справи, що не були згадані у спільному американсько-японському комунікаті. Кіші сповістив, що він добився у Вашингтоні позитивного полагодження справи повороту 7,000 виселених під час другої світової війни японців на острови Бонін (на Тихому океані, на половині дороги між Японією й американськими островами Ґуам), передачі під японську юрисдикцію 63 японських воєнних злочинців, що перебувають у в'язниці Суґамо в Токіо і вкінці розгляду справи повернення Японії 60,000,000 долярів, сконфіскованих американським урядом після започаткування війни між ЗДА і Японією. Про всі ці справи не було згадки в офіційному комунікаті про американсько-японські переговори, бо обидві сторони не могли погодитися тоді на їх відповідне сформулування.

Внаслідок землетрусу в Ірані згинуло 200 осіб

Тегеран. — Північні області Ірану, розташовані понад Каспійським морем, навістив дня 2 червня жахливий землетрус, внаслідок якого згинуло щонайменше двісті осіб і тисячі були пораненими. Крім того землетрус спричинив великі матеріяльні шкоди у понад 120 містах і селах цих областей. Деякі менші села знищені цілком і немає ніякої вістки про долю їх мешканців. Землетрус тривав всього дві мінути і три секунди і почався він від вкритої снігом 18,934-стопової гори Демавенд (сорок п'ять миль на північний схід від Тегерану), яка є вигаслим вульканом. Землетрус пройшов уздовж південних узбереж Каспійського моря на просторі яких 500 миль і правдоподібно засягнув теж і совєтську територію. Хвилі землетрусу досягли теж Тегерану, але не спричинили більших шкід, ані теж жертв у людях. Невеликих пошкоджень зазнали тільки будинки міністерства справедливости і залізничої стації. Ніяких вісток про наслідки землетрусу поза Іраном, значить на совєтській території, де находиться теж нафтовий центр Баку, досі не одержано.

У СВІТІ

● **Посадник Дубліну**, столиці Ірляндії, Роберт Бріско, що був першим жидом на цьому становищі на протязі тисячолітньої історії Дубліну, втратив своє становище в користь новообраного посадника, міського радного Джеймса Керрола. Обидва вони одержали по 21 голосу, але після жеребкування посадником вийшов Керрол. У висліді такого самого жеребкування став був посадником і Бріско після того, як він і його тодішній контркандидат Денніс Ларкін одержали рівно по 19 голосів.

● **У Женеві** під час зудару авта з поїздом згинув П'єр Жакобсен, заступник директора міжурядового комітету в справах европейської еміґрації. Його супутник Роберто Россі Льонґі, шеф департаменту плянування і зв'язку згаданого комітету, тяжко поранений. Жакобсен, народжений 1917 року у Копенгаґені, став французьким громадянином напередодні другої світової війни.

● **Згідно з заявою адмірала А. Бирка**, шефа морських операцій ЗДА, Греція одержить від З'єдинених Держав протягом найближчих місяців два підводні човни, два нищильники і кільканадцять менших кораблів. Адмірал Бирк був офіційним гостем грецького морського командування.

● **З Маніли** повідомляють, що Джан Д. Рокфеллер, третій передав філіппінському урядові в імені очолюваної ним фундації півмільйона долярів на створення окремої фундації ім. Рамона Маґсайсая, з якої видаватимуть нагороди і дотації для тих азійських дослідників і діячів, які працюватимуть в дусі посвяти і відданости ідеям свободи покійного президента Філіппін, що загинув у летунській катастрофі в березні цього року.

● **У незалежному** арабському щоденнику „Аль Шааб" надруковано повідомлення, що Єгипет замовив у Совєтському Союзі бомбардувальні літаки. Ці ревеляції базовані на секретному документі, вивезеному з Єгипту одним із вищих єгипетських офіцерів, наставлених опозиційно до режиму президента Нассера.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОБАЖАНИЙ ГІСТЬ

Кілька днів перебуває на відвідинах в Українській Громаді в Ню Йорку видатний гість з Европи, полковник Андрій Мельник. Правда, головною ціллю його відвідин на американському континенті була гостинна участь — на запрошення Українського Національного Об'єднання Канади — в ювілейних святкуваннях цієї організації наших канадійських братів, і тому приїзд до ЗДА, зокрема до Ню Йорку — на запрошення Центральної Управи ОДВУ і братніх організацій — можна б уже вважати до деякої міри припадковим, але полковник Андрій Мельник є в нашій американсько-українській громаді побажаним і радо баченим гостем, як був уже ним і, сподіваємось, ще не раз буде кожний діяч, ціллю і змістом життя якого є воля, добро і щастя Української Нації, без уваги на те, в яких організаційних рямках і під якою назвою він до тих цілей змагає.

Полковник Андрій Мельник навряд чи потребує рекомендацій. Народжений в 1890-му році, він вже з початку першої світової війни вступає добровільцем до Українських Січових Стрільців і рік пізніше, з кінцем квітня і початком травня 1916 року, бере участь у відомій битві на Маківці, що стала одним із символів новітньої української боротьби проти московського імперіялізму. Опісля приходить російський полон, революція в Росії в 1917-му році, кінець полону, реорганізація Галицько-Буковинського куреня у славний Корпус Січових Стрільців під проводом полк. Євгена Коновальця і — велика епопея Українських Визвольних Змагань та будівництво Української Держави. Опісля — підпільна Українська Військова Організація та крайовий провід у ній, підпільно-революційна боротьба, включно з в'язницею, і нарешті, після трагедії в Роттердамі, головство в Проводі Українських Націоналістів і нова епопея під час другої світової війни.

Усе це — історія українських змагань за волю, в якій полковник Андрій Мельник має своє місце. Розділ історії ще не закінчений, новий Нестор ще не записав того останнього рядка „і віднині Україна вільна", отже й передчасно її підсумовувати та видавати остаточну оцінку, хоч кожний з нас має і повинен мати свій погляд на поодинокі події.

Сьогодні український нарід все ще в неволі і продовжує боротьбу за визволення в чи не найбільш скомплікованих обставинах. Ім'я полковника Мельника є одним із символів цієї боротьби, як є ними імена Петлюри, Коновальця, Скоропадського, Чупринки, Бандери.

На жаль, всі ці і деякі інші імена тільки ворог об'єднав у одинокий символ новітньої української боротьби за волю, бо всі вони справді є виразниками і символами одвічних прагнень українського народу до волі і незалежности. Тим часом між самими українцями, зокрема між тими, що залишили Батьківщину з думкою допомогти їй в її змаганнях, ці імена занадто зв'язуються з поодинокими політичними групами та їх суперечностями.

Не цілком чужі ці суперечності між особами й групами також і серед нашої американсько-української спільноти, зокрема між тією її частиною, що опинилась тут після другої світової війни. Все ж таки американський дух, американська система та американські звичаї мають на це свій благородний вплив, злагіднюють ті суперечності, наказують ставитися з респектом також до свого політичного противника і навіть у боротьбі з ним признавати йому його заслуги. Добрі американські, як і українські звичаї велять також достойно та щиро приймати й вітати гостя, що приїжджає з добрими інтенціями.

Таким гостем є для американсько-української спільноти полковник Андрій Мельник. Він приїхав до нас на запрошення наших заслужених громадських організацій ОДВУ, МУН і УЗХ, заснування яких зв'язане з давньою гостиною між нами сл. п. полковника Євгена Коновальця і які мають світлу традицію активної допомоги українським визвольним змаганням, громадської діяльности і виховання в українському патріотичному дусі нової ґенерації впродовж останнього чвертьсторіччя. Приїхавши на запрошення одної чи кількох наших організацій, полковник Мельник є побажаним гостем усієї нашої спільноти і, як такого, ця спільнота щиро і достойно привітає його в найближчу суботу в Ню Йорку.

СПРОБА „РЕАБІЛІТАЦІЇ" БЕРЕЗОЛЯ

У березні цього року минуло тридцять п'ять років з того часу, як в Києві створено за почином і під керівництвом відомого українського режисера (родом із Західньої України) Леся Курбаса, провідника тодішнього мистецького об'єднання „Березіль", перший модерний український театр і водночас експериментальну студію під тією ж назвою.

Тяжкі були початки і діяльність цього театру в підсовєтських умовах. Ламаючи всі перешкоди збоку влади і водночас байдужість громадянства, новозаснований театр „Березіль" намагався вивести українське сценічне мистецтво в перші лави модерних театрів Европи і дати Україні новий репертуар. Заходом цього театру і його невтомного керівника та режисера поставлено на українській сцені цілий ряд світової слави драм і оформлено по-новому низку старих побутових українських п'єс. Роля „Березоля" була переломовою в історії українського театру, і надбанням тоді капіталом живуть ще й досі підсовєтські українські театри, зокрема харківський драматичний театр ім. Шевченка — той, що під проводом Курбасового учня і співробітника Мар'яна Крушельницького продовжує досьогодні деякі із традицій „Березоля". На рахунок „Березоля" треба записати і постави численних п'єс зліквідованого Москвою Миколи Куліша, зокрема таких, як „Народний Малахій" і „Мина Мазайло", що започаткували справжній злам в українській драматургії. Біля „Березоля" об'єдналася велика група талановитих і видатних акторів, таких, як М. Крушельницький, Йосиф Гірняк, Наталя Ужвій, А. Бучма, І. Мар'яненко, О. Добровольська, О. Сердюк та ін.

Визнаний після переїзду з Києва до Харкова в добу т. зв. українізації державним театром, „Березіль" мав декілька років відносної свободи слова і дії. Але вже під кінець двадцятих років почалися напади на нього в пресі і вслід за тим переслідування цілого театру, як мистецького колективу, та окремих його діячів, особливо ж керівника Олександра Курбаса. Обвинуваченим у націоналізмі і в спротиві партійній політиці у театральній ділянці цей театр проіснував до 1933 року, коли взимку, після ув'язнення Курбаса, його основно переформовано і переіменовано на театр ім. Шевченка. Самого ж Курбаса заслано до одного із совєтських концентраційних таборів, де він і загинув.

Тепер, у зв'язку із частинною „реабілітацією" різних поліквідованих фізично совєтською владою українських письменників і мистців, започатковано акцію і в напрямку... реабілітації „Березоля" і навіть частинно самого Леся Курбаса, замученого совєтськими емведистами.

Першою ластівкою в цьому напрямку є стаття О. Сердюка, колишнього березільця, а тепер „народного артиста СССР", надрукована в органі міністерства культури УССР „Радянська Культура" ч. 35 за 23 травня ц. р. під характеристичною назвою „Проти „білих" плям і затемнень".

У згаданій статті О. Сердюк намагається пов'язати славну і справді творчу роботу „Березоля" та його режисера Леся Курбаса із тією офіційщиною, що її був примушений виставляти на сцені Харківський ім. Леніна академічний український драматичний театр ім. Т. Гр. Шевченка. Початок „Березоля" виводить Сердюк із мітичного театрального колективу, заснованого при 45-ій Волинській червонопрапорній дивізії, і саме його створення описує такими словами:

„У 1922 році група молодих, недосвідчених, по суті не акторів, а лише гарячих ентузіястів нового революційного театру з робітничої і бідняцької селянської молоді, до лав яких потім вже влилася група досвідчених майстрів, таких, як Мар'яненко, Василько, Бучма та ін., під керівництвом Курбаса організувала театр „Березіль", девізом якого були взяті слова: Я вибираю березіль, тому, що він буря, тому, що він сміх, він ламає все старе, проклада новому місце. Я вибираю березіль".

Звідси — за словами Сердюка — і виникла назва молодого театру.

Стверджуючи, що в цьому девізі даремне „шукати ясного світогляду чи чіткої і ясної партійної спрямованости", О. Сердюк береться на різні лади шкодувати, що „Курбас так багато часу, енергії, ентузіязму молодого колективу „березільців" витратив марно на непотрібні блукання в різних формалістичних „ізмах", які так буйно були розплодилися в радянській країні в двадцятих роках", і що „Курбас так багато часу і сил свого молодого, гарячого, щирого колективу змарнував на формалістичні манівці", і в дальшому закликає перевести „солідний кваліфікований аналіз, об'єктивну і справедливу оцінку першого періоду діяльности театру „Березіль". Порушує він це питання тому, що „деякі теоретики і мистецтвознавці, використовуючи той факт, що Курбас у свій час був усунутий від керівництва „Березолем" (про те, що він був ув'язнений і загинув у концтаборі — немає і згадки! — бкр) замовчують цей період нашої (тобто „шевченківців" — бкр) творчости".

Порушує це питання Сердюк, як він пише далі, ще й з такого огляду: „Я, як і весь колектив шевченківців, хочу, щоб майбутня історія українського радянського театру не мала ні „білих" плям, ні навмисне затемнених місць, а щоб все в ній було ясне і справедливо висвітлене. А такі „плями", на жаль, є. Інститут мистецтвознавства, фолкльору та етнографії АН УССР узявся за відповідальну і складну працю — створення „Нарисів з історії українського театру радянського періоду". Уже розіслано макет цього підручника для ознайомлення. Ми в своєму колективі знайомилися з цим макетом, і, на превеликий жаль, кваліфікували його в частині щодо нашого театру, як тенденційний, значною мірою необ'єктивний і несправедливий. Почувається, що про театр ім. Шевченка пишеться з „огляданням" на те, що це був „Березіль", а його засновником — Курбас. Зовсім нічого не говориться про „Молодий Театр", теж певне тому, що він був організований Курбасом".

Порушення справи реабілітації „Березоля" і Курбаса в офіційному органі міністерства культури УССР свідчить, що офіційні партійні кола готові з тих чи інших міркувань реабілітувати зліквідований колись ними самими театр і замученого ними ж його режисера, але роблять це, як і у випадку з іншими „реабілітаціями", з допомогою вирізування з історії всіх неміилих сторінок із творчости „Березоля" та Курбаса і спотворення всієї ідеології цього театру. Побажання ж Сердюка, щоб історія цього театру появилася без „білих" плям (значить, місць викреслених совєтською цензурою — бкр) і „навмисне затемнених місць", залишиться справді таки „побожним" побажанням, бо ж і в своїй статті сам бідолашний Сердюк не оминув тих плям і затемнень, не посмів бо згадати ні про трагічну долю Курбаса та його найближчих друзів, ні про розгром „Березоля", ні про такі сторінки в його діяльності, як орієнтація на модерну Европу і спротив совєтській русифікації театрального мистецтва України.

Завдання діячів українського театрального мистецтва і мистецьких критиків у вільному світі — дати сьогодні правдиву і несфальшовану історію „Березоля" та його керманича Леся Курбаса, тим більше, що цього року припадає не тільки 35-річчя з дня заснування „Березоля", але й 70-річчя з дня народження незабутнього Леся Курбаса.

бкр

І. Світ

НОВИЙ ТІТО

Новий Тіто в Азії, нова відміна тітоїзму в Китаї є сьогодні фактичним підтвердженням давно очікуваного розходження шляхів та метод між Китаєм і СССР. „Китайський шлях" почав вияснюватися трохи більше як рік тому, коли виявилося, що СССР не в стані виконати повністю своїх обіцянок щодо помочі в економічній розбудові країни з найбільшим у світі населенням. Потреба зміни курсу внутрішньої політики, зміни курсу в адміністрації та економіці прямо кричала.

Виступ Хрущова з його „викриттям" сталінської практики мав пересунути відповідальність за все на мертвого, який вже не може покарати своїх вчорашніх помічників. Як і треба було сподіватися, викриття, що їх поробив Хрущов, спричинили певне послаблення тиску партії на населення СССР. Це послаблення фактично почалося з дня арешту Берії, отже негації авторитету МВД, що тримало під терором всіх совєтських громадян. Стягли з постаменту „отця народів", і почалися заворушення в Польщі а, потім на Мадярщині. Візита сталінських наслідників до „єретика" Тіта і запевнювання його в приязні, візита до Пейпінґу, де треба було оправдувати розвінчання Сталіна і направляти шкоду, що її поробив Хрущов своєю балаканиною — все це в значній мірі надщербило престиж Москви. Крім того, під час візити до Пейпінґу треба було новим диктаторам оправдуватися й за повільність у поданні обіцяної „допомоги", яка виявилася занадто тяжкою для промисловости та фінансів СССР.

Візита Чу Ен-лая до Москви та інші його візити показали обережному китайському диктаторові, що він не може більше покладати великих надій на СССР, а з другого боку в Китаї почали з чимраз більшою силою діяти фактори, що їх комуністична влада не в стані була контролювати. Почав чимраз сильніше виявлятися пасивний, а часом і збройний спротив некитайського населення. Адже в Китаї, крім властивих китайців, народу „хан", є понад 70 мільйонів народів „не-хан", більшість яких — 50 мільйонів — мусульманської віри.

Китайці-хан ніколи не були дисциплінованим народом, кожний жив так, як хотів, керуючися одним правилом: „зберігати своє обличчя" та дбати передусім за інтереси родини, потім за інтереси клану-родичів, а вже на останньому місці за інтереси держави. Таке життьове наставлення китайців породило певну систему адміністрації та створило традиції влади, яка в своїй чотиритисячорічній історії не раз, і то на цілі сторіччя, переходила до рук чужинців.

Мовної та релігійної єдности фактично в Китаї не існує, бо є там кілька основних мов, релігій та сект, і є величезна релігійна толерантність, бо мудрість китайців говорить, що життя людини — це є практичне знайдення нею свого місця в суспільстві шляхом не тільки задоволення своїх інтересів, але й знаходженням компромісів з іншими. А влада — це ті люди, які матеріяльно заінтересовані в тому, щоб бути на своїх місцях, бо вони не вміють і не хочуть працювати для своєї родини на ріллі або в промислі.

Відірвана від практичного життя „наука" Маркса та Леніна пробувала розбити ці тисячолітні традиції, змінити спосіб життя та філософію китайців, але зайшла в такі протиріччя, що треба було шукати якогось виходу, щоб затримати при владі нову адміністрацію, тих „бюрократів, які не знають і не розуміють інтересів народних мас", як висловився в своїх промовах сам Мао Тсе-тунґ.

Терор, яким знищено згідно з заявою Мао понад 800 тисяч людей, не зліквідував спротиву, а, навпаки, призвів до того що перестав застрашувати тих, проти кого був спрямований. Китаєць, що є почасти фаталістом, коли сам нічого не може вдіяти, говорить: „мію фаза". Це означає буквально — немає виходу, і тоді він вдається до старовинної тактики — низько вклоняючись, відмовлятися рівночасно під різними зачіпками від виконання небажаного і шукати затишного місця, щоб перебути погані часи. Так було в Китаї під час монгольського панування, так було й за панування останньої манджурської династії Чінґ, яка розклалася під впливом чужого для неї китайського оточення (хан).

У колах інтеліґенції, промисловців і купецтва, які

(Закінчення на стороні 5-ій)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО „ЗАСЛУЖЕНИХ ДІЯЧІВ ЛЕМКІВЩИНИ"

В доповненні до статті мгра Б. Вучацького, що була поміщена у „Свободі" ч. 107 з дня 6 червня 1957 р., прошу помістити оті мої заввагн:

Мгр Вучацький між іншим пише таке: „Заснований головно за трудами о. Степана Венґриновича перший Лемківський музей ... хоч о. Степан був любителем мистецтва, то він в оцінці музейних предметів керувався опінією Лева Геца ... під час насильного переселення в зимі 1945-1946 о. Степан допильнував евакуації музею і разом з ним виїхав до Самбора, потім дійшла до нас вістка, що Лемківський Музей злучено з Бойківським під управою о. Степана Венґриновича."

Тим часом в ч. 13-ім „Нашого Слова" з дня 31 березня 1957, що появляється у Варшаві, сам Лев Гец у своїй статті під заголовком „Історія Музею Лемківщини в Сяноці" виразно пише таке: „Лемківський Музей у Сяноці заснував я, Лев Гец, у 1930 році в кімнатах греко-католицької плебанії. — До 1939 р. зібрано багато цінних експонатів і поділено їх на 10 відділів. — Були закладені інвентарні книги. — Музейною працею займалось нас двоє — гром. Ірина Добрянська і я. — Від 1944 р. моя праця в музеї припиняється, а все майно „Лемківщини" переходить в руки теперішньої польської влади, і до нині знаходиться на замку в Сяноці". — Дальше Лев Гец докладно описує, що там в музеї знаходилось та знаходиться тепер і додає: „Наведені тут дані повинні ввійти в історію лемків. Праця наша була самовідданою, сповнена любови до традицій, історії і старовини. — Нас тоді ніхто не оплачував — снагу до праці давали нам мистецтво, фолкльор і старовинна культура нашого народу. — Майно Музею „Лемківщина", змішане з експонатами польськими, знаходиться зараз на замку у Сяноці під управлінням держави. У теперішньому сяноцькому музею є відділ археології моєї обробки і консервації. — Є ще археологічні знахідки зі села Бахір і Межибріддя. — Перші мають 3000 літ, а другі 1500. — Світлинний матеріял є в мене і на цю тему треба було б писати окремо". — Стільки каже Лев Гец.

Мені особисто теж знані справи того нашого Лемківського Музею. Організація Оборони Лемківщини задумує надрукувати книжку про Лемківщину і в тій книжці буде вміщена докладна історія того нашого музею.

Д-р Юліян Налисник
Ню Йорк, Н. Й.

ДОЗВОЛЬТЕ Й МЕНІ СЛОВО

Добре зробила Редакція „Свободи", що за прикладом всієї американської преси впровадила в себе окрему рубрику „Голос Читача". Користаючи з цієї ввічливости Редакції, я, як один із постійних читачів „Свободи" (передплатник від 1952 р.), а від нещодавна ще і член УНС та „доривочний дописувач" з місця мого поселення в ЗДА прошу про слово:

Почну з того, що мене найбільше „мулить", а саме від збірок на Науковий Осередок НТШ в Сарсель у Франції. В 17 ч. „Свободи" була вміщена стаття за ініціялами О. Н. п. н.: „Гаслова Частина Енциклопедії Українознавства". Там згадувалося про „громадські патронати", що їх завданням нести матеріяльну допомогу науковому осередку НТШ в Сарсель. При вичислюванні існуючих на терені ЗДА дотичних патронатів, автор обмежився тільки до трьох місцевостей: Ню Йорк, Торонто і Клівленд. Слушно зробили свої завваження до цієї нотатки панове Дмитро Величко з Лорейн (ч. 24) та Т. Руденський із Ст. Кетеринс, Онт. Канада (ч. 32 „Свободи"), згадуючи скромно і про свої не абиякі осяги в цьому напрямку у своїх місцевостях. Не з браку скромности, а з почуття сповнення обов'язку дозволю собі згадати також і про Трентон, Н. Дж., де продовж трьох років (від часу, коли в ЗДА побував представник Европейського Відділу НТШ та В-ва „Молоде Життя — д-р Атанасій Фіґоль), існує також один із тих нечисленних „патронатів", що на протязі того часу передав до диспозиції наукового осередку НТШ в Сарсель 500 долярів, зібраних від поодиноких жертводавців та з улаштованих на ту ціль імпрез. Збірковою акцією з доручення місцевого осередку пластунів-сеньйорів займається підписаний. І хоч як важко проводити подібну акцію та добувати гроші від громадян, все ж таки така акція, нехай і з малими наслідками, ведеться.

—0—

Двічі згадувала „Свобода" про світової слави кінову артистку Інґрід Берґман, двократну лавреатку „Академії Нагород Оскара". (В 1944 р. вона одержала нагороду „Оскара" за кінову картину „Ґаслайтс" та в 1956 р. за її ролю в фільмі „Анастазія"). І двічі було помилково подана новинка, що Інґрід Берґман „повернулася до Голлівуду". Тим часом, Інґрід Берґман перебуває під сучасну хвилину в Парижі. Там вона виступає в театрі, граючи головну ролю в американській п'єсі у французькій версії п. н. „Чай і симпатія" і як вона сама заявила під час свого останнього перебування в місяці січні в Ню Йорку, і не думає повертатися до Америки. Про її партнера з фільму „Анастазія" Юль Брайнера, про якого також були суперечні вістки на сторінках „Свободи" дотично його „монгольського" чи пак „румунського" походження, слід було б ще знати, що згідно з повідомленням американської преси, фільмова корпорація „Парамавнт" приготовляє фільму „Тарас Бульба" на основі повісти цієї назви Миколи Гоголя, в якій головну ролю мав би грати цей артист, а ролю дубенського воєводи мав би відтворювати неменше славний, цим разом вже чистокровний українець Джек Паленс — Палагнюк, що, як відомо, нещодавно з великим успіхом виступав перед українською публікою під час святкування 25-ліття УНО в Торонто.

І про нього, нашого славного Джека — Володимира, Паленса — Палагнюка хотів би я згадати. Чомусь то декому не подобалося, що „Свобода", згадуючи про його виступ на телевізійній програмі американського співака Пері Комо, де він відспівав пісню, яку навчила його рідна мати, а яка є однаково популярною серед українців як і москалів, жидів і поляків, назвали цю пісню українською „Розлукою". Моя мати не була українкою. Вона походила з німецької родини, що замандрувала до Західньої України з міста Галле ан дер Залле в корінній Німеччині. Але й вона радо співала цю пісню, коли ми, її діти, були ще малили. Як сьогодні пригадую собі її милий голос і слова цієї „катеринкарської пісні": „Високая могила, де мій милий лежить, я го зо сну будила, а

(Закінчення на стор. 5-тій)

БЕРЕЗА

Розвиваються дерева,
В зелені пісні,
Лиш одна суха береза, —
Чорна в мертвім сні.
Лиш вона — гіллям обвислим —
Над усім печаль,
Ще останні соки тисне,
Й скапує свій жаль.

Розлилась зеленим шумом
Радість весняна,
Лиш береза, з своїм сумом,
Як була — сама.
Чорне віття не гойдає
Ні вітер, ні птах,
Все живе її минає,
З страхом на очах.

Розвилися всі дерева,
Всі сади в цвіту,
Не буди ж, весно, не треба —
Мою самоту.
Не буди, не клич... Нікуди
Я вже не піду,
Не понесу поміж люди
Сам свою біду.

ЕРЕМ

Б. Полянич

СТРІЛ УНОЧІ

СЕНСАЦІЙНА ПОВІСТЬ

(8)

Тихенько підійшов до ліжка Стефи. Вона посунулася до стіни, роблячи місце, щоб він сів.

Ромко сів на ліжко й тихенько почав роззуватися.

— Що нового? — спитала Стефа.

Здійняв один черевик, другий і розпростував ноги.

— Хтось нас сипле! — сказав.

— Що ти кажеш? Неможливо!

— Навіть певне! Уяви собі, був Славко, два Малицькі, Іванкі, Ступич, шеф і я, — і серед нас хтось є провокатором.

— Ромку, це неможливе!

— Що ти мені говориш! Це факт! Маю враження, що завтра будемо мати поліцію на карку.

— Боже милий, що татко скажуть!

Ромко подивився на Стефу й хитнув головою.

— Це буде одна з кращих історій!

Стефа сіла на ліжку, обнімаючи обидвома руками коліна.

— Ти маєш щось в хаті? — спитав Ромко.

— Нічогісінько. Вчора рано все передала шефові. А ... що він на це?

Ромко уважно глянув на сестру, але нічого не міг завважити на її обличчі. Спущена віконна завіса стишувала близький день, а розкуйовджене волосся вузькими пасмами спадало на очі.

— Він? — повторив Ромко питання. — Нічого. Шукає слідів. Але ледве чи знайде. От, неприємна історія.

— Треба дати знати меценасові.

— Шефа голова, не наша! — вирішив Ромко. — Але якби прийшла ревізія, то ти приготована?

— Безумовно, тільки щоб знати, з якої бочки вони почнуть.

— Мудрагель! — усміхнувся Ромко. — Ти хотіла б, може, дістати наперед питання, які ставитиме тобі слідчий суддя, що?

— Але, Ромку, що буде з татком?

— Чи я знаю! — задумався Ромко.

Нагадав собі першу ревізію. Ні він, ні його сестра не належали ще тоді до революційного підпільного гуртка. І одної ночі збудив його сильний проникливий дзвінок. Не знав спершу, чи це йому сниться, чи справді хтось дзвонить. Засвітив настільну лямпочку й глянув на годинник: була 3.30 по півночі. Дзвінок озвався знову.

— Що за лихо? — подумав. — Може телеграма? Поволі почав вставати з ліжка. В сінях почувся гамір, хтось відчинив двері й на порозі його кімнати появився батько, без окулярів, в накиненому шляфроку. Немов ковтаючи слину, батько підійшов до його ліжка й сказав:

— Сину, прийшла поліція... Питають за тобою...

Він не налякався і навіть хотів сказати татові:

— Прошу татка попросити їх ближче! — але побачив болючий вираз батькового обличчя і замовк.

Аджеж поліція, ревізія — це все були для його батьків, вихованих у патріярхальній атмосфері, скандальні речі. В мешканні гімназійного професора, що двадцять кілька років старався і дбав про чесне й добре ім'я своєї родини, вночі поліція переводить обшук! Поліцисти переглядали його приватне житло, поліційні аґенти перечитували його листи, нишпорили у шафах його жінки, розпорювали подушки в ліжках, заглядали до найбільш тайних скриток його світу, того світу, про який він дбав, який створив, якого був батьком і опікуном. Його дім став домом ганьби, бо хто ж може мати довір'я до людини, в мешканні якої зробили ревізію вночі, неначе в якогось злодія чи злочинця?

Так думав собі, напевно, його батько, професор логіки й психології, Труцький, бо інакше думати не міг. І коли після кількаденного допиту Ромко вернувся додому, батько не сказав ні слова. Тільки підійшов до нього, подивився бистро в очі й поцілував його в голову. Батько вірив своєму синові, що він ніколи не зробив би нічого нечесного, і Ромко це відчув. І Ромко знав, що батько не питатиме його, яка причина ревізії. Він знав, що син йому правди не скаже, бо йому не вільно сказати, то й не треба питати.

— Кожне нове покоління змагає до чогось кращого й за це бореться. І кожне старе покоління, що освоїлося з життям, не може зрозуміти, що саме в цьому лежить поступ людства, держав і народів! — сказав раз батько Ромкові.

А щойно пізніше від Стефи довідався Ромко про приємність, яка стрінула батька в гімназії. Щоб не хвилювати дітей, професор Труцький сказав це жінці, а мати сказала дочці. Директор гімназії, відданий владі, покликав професора Труцького до себе й спитав, чи це правда, що в його мешканні була ревізія.

— Так! — відповів спокійно професор.

— Маєте дітей? — поцікавився директор.

— Так, сина й дочку.

— І ви, державний урядовець, виховуєте своїх дітей на шкідників держави, якій служите?!

Професор Труцький спокійно відповів:

— Як я виховую дітей, пане директоре, це виключно моя приватна справа. Перед паном директором я відповідаю за те, як я вчу чужих дітей, тут, в школі. Якщо в цьому напрямі пан директор мали б які побажання, я завжди до диспозиції.

І професор Труцький легко вклонився та вийшов з канцелярії.

Того ж вечора, як розказувала Стефа Ромкові пізно вночі, батько ходив довго по своїй кімнаті. Мама сиділа при столі й гачкувала подушку та час-до-часу дивилася на нього.

— Про що думаєш, Юльку? — не втерпіла.

А батько скинув окуляри і неприроднім, неначе здушеним голосом, сказав:

— Знаєш, моя кохана, може й краще буде, як я піду на емеритуру...

(Платне Оголошення) (Платне Оголошення) (Платне Оголошення) (Платне Оголошення)

1915 — УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЧА КАСА В КЛІВЛЕНДІ — 1957

Власний модерний будинок при 5839 Ридж Ровд на Пармі, де міститься централя Української Щадниці.

Напередодні 42-ої річниці

42 роки тому, дня 7 липня 1915 року, створилася Українська Щаднича Каса в Клівлінді під назвою „Юкрейнісн-Рутеніен Вілдінг енд Лоун Асосієйшен". Постала вона з ініціятиви пароха церкви св. Петра й Павла в Клівленді, бл. п. о. Д. Доброгвора при співпраці й піддержці цілої громади.

Спочатку ми примістилися в церковній залі й урядували один вечір на тиждень. Каса добре розвивалася і вже 1919 року перейшла на цілоденне урядування до власного домика при 709 Коледж евню. В 1923 році ми закупили триповерховий будинок на розі Вест 10-ої і Професор вулиць і незабаром перенесли туди своє бюро, яке приміщується там досьогодні.

Наприкінці 20-их років наші люди почали переноситися на південні передмістя Клівленду, Бруклин і Парму. Тоді зродилося бажання перенести туди й нашу Щадничу Касу. Депресія й війна змусили нас відкласти ці пляни. Щойно в 1956 році ми збудували за 200.000 долярів модерний будинок на Пармі й там примістили нашу централю, а дотеперішнє бюро перетворили на філію під офіційною назвою „Юкрейнісн Офіс".

Розвиток нашої Щадниці зілюструє зріст майна протягом сорока років (заокруглені числа), а саме:

1916 рік	64,000.00
1919 рік	676,000.00
1922 рік	1,202,000.00
1945 рік	2,423,000.00
1950 рік	3,195,000.00
1955 рік	8,103,000.00
1957 рік	понад 10,000,000.00

У дійсності наш розвиток не йшов по такій гладенькій лінії: Між роками 1922 і 1945 нам довелося пережити дві дуже сильні проби. На першу пробу виставив нас рік 1924-ий. Тоді, внаслідок непорозумінь в громаді, ощадностеві вклади протягом одного року зmaліли наполовину. А коли ми вже почали підноситися з цього упадку, спав на нас другий, ще сильніший удар — криза й депресія. В 1936 році наші ощадності осягли мінімуму — 264,000.00 долярів. Від цього моменту починається новий зріст. До цього напевно спричинилося те, що нас прийняли в члени центрального федерального банку (Федерал Гом Лоун Бенк), а вслід за тим 1937 року у члени Федерал Сейвінґс енд Лоун Іншуренс Корпорейшен, яка асекурує ощадності до 10,000.00 долярів. Того ж року Міністерство Скарбу з Вашинґтону відкрило у нас конто на 100,000.00 долярів. В 1941 році наші ощадностеві вклади осягають пів мільйона, в 1943 році переступають один мільйон. Дальші роки виказують рапідний зріст до 9 мільйонів у 1957 р.

Ці дві проби були дуже болючі, але ми їх витримали і склали іспит нашої бизнесової зрілости. З гордістю можемо заявити, що із-за тих криз ніхто не втратив ані одного цента в нашій Щадничій Касі. З тим досвідом скріпилися наші консервативні засади — бути обережним, сильним і готовим. Наша консервативність, зокрема, проявляється в обережності, з якою ми даємо позички. Це не випадково, що за останніх двадцять років ми не мали ані одного довжника, що не сплатив свого боргу.

За час існування нашої Щадниці ми обслужили коло 20.000 депозиторів і позичками допомогли 4,500 родинам в купні домів. Цього року ми обслуговуємо 1500 позичок.

Новий етап у розвитку нашої Щадниці починає день 25 го серпня 1956 року, коли ми відкрили нашу централю на Пармі. Це був найбільший день в історії нашого підприємства. Цей один день приніс 97,285.15 долярів вкладів і 397 нових конт. З того дня місяць за місяцем виявляють постійний і поважний зріст, наочний доказ, як правильно ми зробили, що примістились в Пармі.

Перехід на Парму попередило рішення про зміну назви. Хоча ми змінили назву чотири рази, але остання зміна з „Дн Юкрейнісн Сейвінґс Ко" на „Ди Парма Сейвінґс Ко" була, зі зрозумілих причин, найтяжчою. Ми обмірковували її дуже довго, часто в палких і різних дискусіях. Вкінці ми стали на становищі, що для української громади вартнішим є мати велику й сильну фінансову установу, ніж самий зовнішній ефект її української назви. Українська спільнота є зріла й диспонує засобами пропаґанди успішнішими, ніж вивіска одного підприємства.

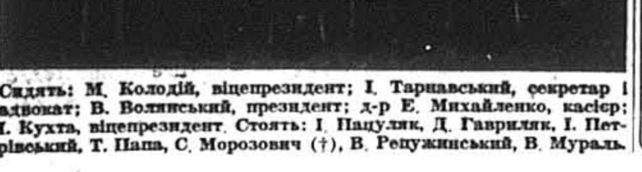
Без огляду на назву залишаємося такою ж Українською Щадничою Касою, як були раніше; і як раніше, так і тепер стоїмо до послуг українській громаді. Ми даємо, якщо не ліпшу, то щонайменше таку саму обслугу, як інші фінансові установи. Крім цього, український клієнт зустріне в нас щось більше, чого ніяка чужа установа йому не дасть: він може розмовитися по-українськи і знайде краще зрозуміння та добру пораду. А вкінці: піддержуючи рідне підприємство, скріпляєте економічну базу української спільноти. Тут не місце вичисляти, скільки ми дали на народні цілі, починаючи від того чека на 1000 долярів, який у 1919 році вислали для Української Держави. Варто, одначе, собі усвідомити дуже виразно, що ті чужі установи, що їх деякі наші люди так запопадливо спомагають своїми ощадностями, не дають і не дадуть ані одного цента для української справи, а може навіть піддержать наших противників.

Наша Щаднича Каса була заснована для добра загалу і цьому завданню залишилася вірною. Не зиск є нашою ціллю, а служба громаді. Прикладаємо всіх зусиль, щоб завжди оправдати покладані на нас надії й довір'я, яким нас обдаровують наші клієнти. Стараємося, щоб наша обслуга була солідна, скора й чесна.

У майбутнє дивимося з довірям. Нашим бажанням було б продовжувати світлу традицію наших успішних підприємств з рідних земель і зробити Українську Щадничу Касу в Клівленді предметом гордости кожного українця.

Іван Тарнавський, екзекутивний директор

Дирекція Української Щадниці в Клівленді

Сидять: М. Колодій, віцепрезидент; І. Тарнавський, секретар і адвокат; В. Волинський, президент; д-р Е. Михайленко, касієр; І. Кухта, віцепрезидент. Стоять: І. Пацуляк, Д. Гавриляк, І. Петрівський, Т. Папа, С. Морозович (†), В. Рецужинський, В. Мураль.

Дещо про американське банківництво

Ядро американського банківництва творять комерційні банки. Сьогодні їх є в Америці 14,367; вони завідують 237 більйонами майна. Найбільшим банком Америки й світу є Бенк оф Америка Нешенел Траст енд Сейвінґс Асосієйшен (колись він називався Бенк оф Італі) у Каліфорнії з 10,28 більйона майна. Попри більйонові кольоси існує, одначе, й багато малих комерційних банків.

Комерційні банки приймають коротко- й довготермінові депозити і провадять для своїх клієнтів так щадничі, як і чекові конта. Вони дають різнородні позички, різні щодо часу, способу сплати й забезпечення. Крім цього, вони можуть брати участь у всіляких спеціяльних фінансових трансакціях, наприклад, інвестиційних, девізових, доручних (траст) і ін.

В останніх роках чимраз сильніше в економічному житті дає себе відчувати друга група фінансових установ: щаднично-позичкові спілки (Сейвінґс енд Лоун Асосієйшенс), які в українськім свобідним перекладі ми назвали б прямо щадничими касами.

Цей банковий тип відносно молодий. Перша така спілка в Америці постала 1831 року на передмісті Филаделфії, Френкфорді заходом бідних людей, які об'єдналися, щоб спільними силами допомогти собі в набутті дому на власність.

Сьогодні в Америці існує 6030 таких щадничих кас з 42 більйонами майна.

Обсяг їхньої діяльности більше спеціялізований. Передусім щадничі каси приймають вклади тільки на щадничі конта; чекових конт вони не провадять. З другого ж боку вони спеціялізуються в гіпотечних позичках, і то передусім на мешканеві доми. Це надає щадничим касам характеру установи для родини, тоді як комерційні банки носять знам'я установи для торгівлі й промислу.

Розквіт щадничих кас припадає на останніх двадцять років. Ще в 1939 році вони розпоряджали всього 5 більйонами долярів майна. За двадцять років вони зросли восьмикратно; в тому ж самому часі комерційні банки виказують тільки чотирикратний зріст. Іншими словами: за останніх двадцять років щадничі каси зростали у два рази швидше, ніж комерційні банки.

Цей надзвичайний зріст можна піддержати ще одним числом: за останніх десять років ощадностеві депозити в щадничих касах подвоїлися, тоді як в комерційних банках зросли заледве на 50 відсотків.

Не диво, що з 75 більйонів гіпотечних позичок на мешканеві доми в 1954 році, на щадничі каси припадає найбільший уділ — 28 більйонів долярів.

Сьогодні Америка має 32 щадничі каси, з яких кожна виказує майно понад 100,000,000.00 долярів; найбільшою є Гом Сейвінґс енд Лоун Асосієйшен у Каліфорнії з її 425 мільйонами долярів. Все ж таки 80 відсотків щадничих кас залишилося малими установами. Багато з них мають нижче від одного мільйона і урядують лише по кілька годин на тиждень.

Питома вага щадничих кас у господарському житті Америки більша як її можуть зілюструвати числа. Заслуга їх — в дуже інтенсивному пропаґуванні ощадности й домовласництва. Значення ощадности легко зрозуміле для кожного. Коли ж ідеться про домовласництво, то тут слід підкреслити його вагу, як стабілізаційного фактора суспільного ладу: большевизм проклинає приватну власність і нівелює її в колективах; християнський суспільний лад благословить приватну власність і допомагає родинам набути її. Коли домовласництво в Америці зросло з 37 відсотків у 1890 році до 55 відсотків у 1955 році, то це у великій мірі заслуга щадничих кас.

Зріст значення щадничих кас створив потребу централі. Як комерційні банки мають свою централю в Федерал Різерв Бенк Систем, так щадничі каси дістали її на початку тридцятих років у формі Федерал Гом Лоун Бенк Систем. У тому ж часі постали дві державні аґенції, які забезпечують депозити до 10,000.00 долярів, а саме для комерційних банків Федерал Депозит Іншуренс Корпорейшен, а для щадничих кас — Федерал Сейвінґс енд Лоун Іншуренс Корпорейшен.

Споріднену з щадничими касами групу творять щадничі банки (Мютюел Сейвінґс Бенкс) розповсюднені в 17 східніх стейтах Америки. Їх сьогодні є коло 500 з 25 більйонами долярів майна. Щадничі каси наголошують домовласництво, тоді як щадничі банки — ощадність.

Врешті згадаймо й про кредитову кооперацію, таку популярну серед українців (Кредіт Юніонс). Сьогодні в Америці існує 10,000 кредитівок, які об'єднують чотири мільйони членів з 1 більйоном долярів майна.

Українські фінансові установи в ЗДА

Українські фінасові установи в ЗДА можна поділити на три групи: 1. братські асекураційні товариства, 2. щадничі каси, і 3. кредитівки.

Кожна з цих груп зродилася з потреб української громади. Братські асекураційні товариства постали з пекучих потреб перших емігрантів забезпечити свою родину на випадок смерти й знайти піддержку в нещасливих випадках. Щадничі каси створилися, щоб допомогти нашим людям набути дім на власність. Кредитівки — це вже твір нової еміґрації, яка принесла сюди ідеї української кооперації. Одною з головних цілей кредитівок є уможливити своїм членам такі кредити, зокрема короткоречинцеві.

З-поміж усіх фінансових установ найстарший і найбільший є Український Народний Союз, що постав у Шамокині, Па., в 1894 році. Сьогодні Союз охоплює понад 71,000 членів у 498 відділах.

Різниці в поглядах і деякі непорозуміння спричинилися до постання трьох інших братських асекураційних товариств.

У 1910 році постає в Скрентоні Український Робітничий Союз, що сьогодні начисляє понад 23,000 членів зорганізованих у 333 відділах.

У 1912 році створюється в Филаделфії окреме товариство для українців-католиків „Провидіння", що має понад 15,000 членів у 215 відділах.

В кінці у 1915 році постає Українська Народна Поміч з осідком у Питсбурзі; вона має 150 відділів, що охоплюють понад 6,000 членів.

Ці чотири асекураційні товариства завідують ось таким майном (заокруглені числа):

УНСоюз	19,600,000.00
УРСоюз	6,400,000.00
„Провидіння" СУК	3,100,000.00
УНПоміч	1,600,000.00
Разом	30,700,000.00

Другу групу українських фінансових установ творять щадничі каси. Сьогодні в ЗДА існують чотири щадничі каси, а саме:

Клівленд —	
Ди Парма С. Ко з	10,000,000.00
Шикаґо —	
Трідент Сев. & Л. А.	7,200,000.00
Нюарк —	
Ам.-Укр. С. & Л. Ас.	1,900,000.00
Филаделфія —	
Укр. Л. & Влдґ. Ас.	1,500,000.00
Разом майна	20,600,000.00

Щадничі каси в Клівленді й Шикаґо є членами федерального банку — Федерал Гом Лоун Бенк і Федерал Сейвінґс енд Лоун Іншуренс Корпорейшен, яка асекурує депозити до 10,000.00 дол. Щаднича каса в Нюарку урядує цілоденно, тоді як у Филаделфії тільки один-два вечори на тиждень.

Третя група, найчисленніша, охоплює вісім кредитівок, які за короткий час уже зуміли заволодіти трьома мільйонами майна. Ці кредитові кооперативи постали при місцевих відділах Об'єднання Українців Америки „Самопоміч". Їх стан наприкінці 1956 року представляється так:

1. Шикаґо	930,000.00
2. Дітройт	890,000.00
3. Ню Йорк	520,000.00
4. Филаделфія	490,000.00
5. Честер	120,000.00
6. Джерзі Ситі	80,000.00
7. Валтимор	30,000.00
Разом майна	$ 3,060,000.00

За найновішими даними, на перше місце висувається Дітройт, майно якого переступило 960,000.00 долярів. У 1957 році постала нова кредитівка в Клівленді, майно якої сьогодні досягає 20,000.00 долярів. Всі ці кредитівки охоплюють 5,300 членів.

Коли зробимо підсумки, то побачимо, що українські фінансові установи охоплюють 135,000 членів і диспонують 55 мільйонами долярів майна, з чого більшість припадає на асекураційні товариства. Для наших банкових установ залишається 23 мільйони долярів майна, з чого українських грошей буде яких 75 відсотків. За нашою оцінкою в українських банкових установах тримає свої ощадності 16,000 українців, себто 1,6% української еміґрації в ЗДА.

Питаємося, де є решта — 98%?

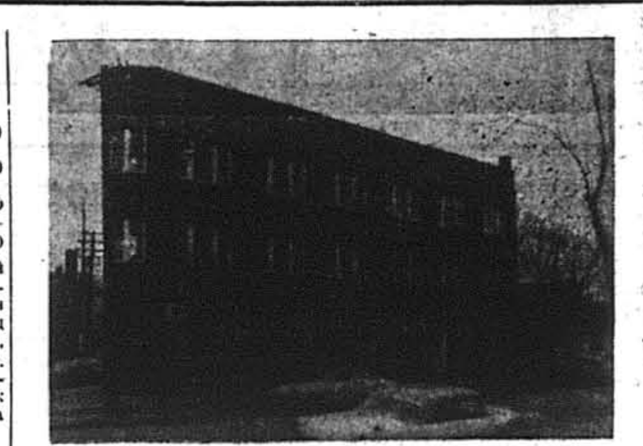
Якщо 16,000 українців зложило 16 мільйонів, то один мільйон української еміґрації в ЗДА може розпоряджати одним більйоном долярів. Який сильний банк ми могли б мати! Як легко було б розв'язати не одну фінансову проблему!

Кидаємо запит: де діваються українські гроші?

Питаємося: де є залізні резерви наших бизнесменів, наших громадських установ, наших парохій? Чому вони не в українських банкових установах?

Чи не час, щоб клич „Свій до свого", такий популярний колись, віднайшов свою популярність і силу.

Внутрішнє устаткування централі є модерне й комфортове

У цьому будинку при 2190 Професор стріт, який тепер є власністю СУМА, приміщується філія Української Щадниці

Як легко щадити через пошту...

(З листа до приятеля)

Дорогий Друже!

Твоя правда, що сьогодні чимраз більше людей переводить банкові трансакції поштою; це ж бо є дуже вигідно. Ти заощаджуєш собі труду й часу. Замість іти особисто до банку й чекати в черзі, Ти даєш банкові припоручення зі своєї хати — поштою, і пошта приносить Тобі додому сповнення Твого доручення. Додаткових коштів у зв'язку з цим немає, бо банк звичайно сам оплачує порто.

Як просто це все відбувається, найкраще унаглядиніть Тобі це приклад. Приймімо, Ти, що живеш у Пенсилвенії, хочеш відкрити щадниче конто в Українській Щадничій Касі в Клівленді.

Щоб це зробити, Ти пишеш листа: „Прошу відкрити для мене щадниче конто. Залучую чек на $5.00, як перший депозит" — і власноручний підпис.

У відповідь на цього листа пошта доставить тобі щадничу книжечку, в якій буде втягнено 5 долярів Твого депозиту. А разом з книжечкою Ти одержиш до своєї диспозиції м. ін. заадресовані коверти з оплаченим портом.

Хочеш вложити більше грошей на своє конто, вкладаєш свою книжечку і чек до коверти й висилаєш поштою до Клівленду. Відворотна пошта доставить Тобі Твою книжечку з вписаним новим депозитом.

Хочеш вибрати гроші з конта, — вкладаєш у коверту щадничу книжечку й власноручно підписане припоручення про вибір грошей, гарненько її заліплюєш і вкидаєш до пошт. скриньки. За два-три дні знайдеш на своєму столі бажані гроші й щадничу книжечку.

Скажи сам, чи не є воно просто?

Питаєшся, що станеться, коли щаднича книжечка пропала б на пошті? Такі випадки трапляються дуже рідко. Все ж таки, тоді Ти не потерпів би ніякої шкоди, бо одержиш нову щадничу книжечку.

У нас існує деяке упередження тримати гроші в банку, далеко від місця свого осідку, мовляв, це небезпечно. Коли йде про безпеку, то віддаль не грає ніякої ролі; люди тримають свої гроші навіть у закордонних банках. Банкові установи є під строгим наглядом державних надзірних органів, які кожного року надзвичайно докладно перевіряють банкове діловодство. Банк є установою довір'я, і всім залежить на тому, щоб це довір'я вдержати. Крім цього депозити заасекуровані до 10,000.00 долярів державною аґенцією.

Надіюся, що мені вдалося цим листом розвіяти Твої сумніви, і Ти рішишся на той, такий вигідний для Тебе крок — щадити в своїй рідній фінансовій установі через пошту.

КОЛИ ЧИСЛА ГОВОРЯТЬ...

Є люди, що не люблять чисел мовляв: сухе й нецікаве. В цьому є дещо правди; коли числа мовчать, вони справді нецікаві. Та, коли тільки до них підійти зі зрозумінням, тоді мертві цифри оживають, починають говорити й переміняють споводно сухе числове зіставлення в цікаве оповідання.

Послухаймо ж розповіді чисел з нашого балянсу.

Зачнімо від того, звідкіля ця фінансова установа має фонди? Кругло 175,000.00 долярів вложили акціонери (уділовці), як основний капітал; понад 500,000.00 — це закумульовані прибутки минулих років, які творять резерву на випадок надзвичайних втрат. Як у кожнім банку, найбільшу позицію, очевидно, творять ощадностеві депозити — кругло 9 мільйонів долярів.

Шо робить щаднича каса з цими грішми? Ощадностеві вклади переважно інвестовані в гіпотечних позичках на мешканеві доми. Один мільйон ощадностей є триманий у ліквідній формі — в готівці й вартісних державних паперах, щоб мати готові гроші для тих, що вибирають свої ощадності.

Тут насувається одна заввага щодо гіпотечних позичок. Слід підкреслити, що перша гіпотека на малі мешканеві доми являється чи не найпевнішою інвестицією народного господарства, а це головно з трьох причин: 1. довжником є звичайно голова родини, який прикладає всіх зусиль, щоб запевнити своїй родині власний дім; 2. довжники працюють у різних галузях народного господарства, що означає розпорошення ризика на випадок депресії; 3. в крайньому випадку, коли довжник не зможе ніяк вив'язатися зі своїх зобов'язань, мешканевий дім легко перепродати.

Основний капітал повністю інвестований у будинок і устаткування. Власний будинок — це не тільки справа вигоди й престижу, але й господарська інвестиція, доцільна зокрема в часах з інфляційними тенденціями, серед яких вартість гроша спадає а вартість реальности зростає.

Інвестиція резерви є різноманітна. Частина знаходиться в устаткуванні, частина в акціях центрального федерального банку, частина в комунальних бондах, а решта в державних вартостевих паперах.

Силу кожного банку осуджується передусім на основі двох позицій: 1. резерва, 2. ліквідність. Обидві позиції в нашій щадниці є понад пересічні й це дає змогу говорити, що Українська Щаднича Каса в Клівленді — дуже здорова й сильна фінансова установа.

Той, що складає свої ощадності в нашій щадниці, може дійсно бути спокійним за свої гроші. Кожне щадниче конто заасекуроване державною аґенцією на 10.000,00 долярів. Крім цього, майже 700,000.00 долярів власних фондів ґарантує вкладчикові його гроші. Кожну інвестицію в гіпотечну позичку дуже старанно обмірковується, поминаючи те, що гіпотека — це найпевніша інвестиція. Вкінці консервативність і досвід заряду, який перепровадив підприємство через страшну депресію 30-их років без ніяких втрат, також мають свою вагу.

Українська Щаднича Каса
The Parma Savings Co.
В КЛІВЛЕНДІ

БАЛЯНС
на 30 червня 1957

АКТИВИ

Гіпотечні позички	$ 8,273,829.47
Інші позички	6,647.55
Готівка	597,412.86
Державні бонди	1,208,861.00
Інші бонди	100,000.00
Акції Федерального Банку (FHL Bank)	121,400.00
Будинок	158,058.92
Устаткування	51,578.52
Інші активи	7,508.28
Разом	$ 10,525,296.60

ПАСИВИ

Ощадностеві вклади	$ 9,197,394.19
Позички в процесі й ескров.	517,055.61
Вплати на податки	79,052.91
Інші зобов'язання	3,133.05
Біжучі вкладки	9,779.81
Акційний капітал	175,173.58
Запасний фонд	527,410.05
Спеціяльні резерви	16,297.40
Разом	$ 10,525,296.60

СКЛАДАЙМО ОЩАДНОСТІ В НАЙБІЛЬШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЩАДНИЧІЙ КАСІ

The Parma Savings Co.

РІК ОСНОВАННЯ — 1915

Платимо 3½% за ощадності

ОБЧИСЛЮЄМО ВІДСОТКИ ЩО ПІВ РОКУ
КОЖНЕ КОНТО ОБЕЗПЕЧЕНЕ НА $ 10,000
ПРИНИМАЄМО ОЩАДНОСТІ З УСІХ СТЕЙТІВ ПОШТОЮ

MAIN OFFICE:
5839 RIDGE ROAD
PARMA 29, Ohio

UKRAINIAN OFFICE
2190 PROFESSOR STREET,
CLEVELAND 13, Ohio

Свій до свого!

10 ДАРУНКІВ

Українська Щаднича Каса
The Parma Savings Co.
в Клівленді, Огайо

подає до відома Українському Громадянству, що з приводу осягнення $10,000,000.00 призначає

10 дарунків

для роздачі між тих наших Прихильників, що пришлють купон. — Цими дарунками є такі вартісні книжки:

1. Енциклопедія Українознавства — три томи
2. Шевченко: Кобзар — чотири томи (Білецький)
3. Українські Січові Стрільці (альбом)
4. Слово о полку Ігореві (В-во: Київ)
5. Чижевський: Історія укр. літератури (НТШ-УВАН)
6. Зайцев: Життя Т. Шевченка (НТШ-УВАН)
7. Франко: Вибір із творів (НТШ-УВАН)
8. Збірка українських новель (НТШ-УВАН)
9. Обірвані струни (антологія української поезії) (НТШ-УВАН)
10. Лепкий: Мазепа (НТШ-УВАН)

Як одержати одну з цих книжок?

а) Вирізати купон, що внизу, чітко його виповнити й доручити поштою або особисто до одного з двох бюр „Parma Savings Co." до п'ятниці 19-го липня 1957, год. 3 по полудні.

б) У п'ятницю 19-го липня о год. 6 вечером у приміщенні нашого бюра на Профессор стріт одна дитина витягне з урни назвиська десятьох щасливців, які одержать книжки.

в) Книжки будуть розіслані поштою.

Купон Купон

Моє побажання до Української Щадничої Каси в Клівленді

є таке: --

Ім'я і прізвище --

Адреса --

Витніть і перешліть цей купон до:

THE PARMA SAVINGS CO.
5839 Ridge Road, — Parma 29, Ohio
або
2190 Professor Street, — Cleveland 13, Ohio

СТУДЕНТСЬКЕ СЛОВО

ЗАВДАННЯ ДАЛЬШОЇ ДІЯЛЬНОСТИ СУСТА

Третій Конґрес Союзу Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА) вже за нами. За нами й Друга Літня Високошкільна Конференція.

Студентський Конґрес закінчився, та не закінчилася праця СУСТА. Вона все більше розгортається, міцніє і ряди українського студентського руху в Америці поповнюються новим життьовим еланом...

Перед нововибраною Управою СУСТА, поодинокими студентськими громадами (чи клюбами) в ЗДА й кожним українським студентом зокрема — великі конкретні завдання праці. Нова Управа СУСТА, йдучи творчою стежкою своєї попередниці, на наш погляд, повинна діяти в такому напрямку:

1. докласти якнайбільше зусиль для успішного включення в ряди СУСТА студентів українського походження, народжених в ЗДА; 2. притягнути до лав українського зорганізованого студентства українську молодь, яка щойно закінчила середню освіту і має намір продовжувати свої студії у високих школах; 3. мати постійний зв'язок з іншонаціональними студентськими організаціями, особливо з тими, які прихильно ставляться до визвольної боротьби України; 4. влаштовувати різного роду конференції, зустрічі, студійні дні, літературні вечори та ін.; 5. звернути особливу увагу на студентську пресу, передусім на журнал „Горизонти", який повинен стати найвищою трибуною української студентської думки в ЗДА; 6. тісно співпрацювати з створеною на Третім Конґресі Управою Фонду Катедри Українознавства; 7. надалі продовжувати працю з ЦЕСУС-ом для спільного добра українського студентського руху на еміґрації.

Цих декілька неповних напрямних діяльности Управи СУСТА, що були до певної міри обговорювані на III Конґресі, повинні стати основою дальшої праці в новій каденції.

Поодинокі студентські громади (чи клюби), крім звичайного ведення роботи (скликання сходин, влаштовування забав тощо), повинні звернути увагу на такі два моменти:

1. зорганізування студентських імпрез інтелектуального характеру. Саме в цій ділянці українського студентського життя в ЗДА знаходимо великі недотягнення. Без жадного перебільшення можна поставити тезу, що окремі українські студенти знаходяться досить далеко від студентів, зброєю й гордістю яких є тонкість і оригінальність думки — любов до мудрости і певна толеранція до людини іншого ідейного переконання. Всі ці шляхетні якості здобуваються в активнім житті; для них потрібна відповідна атмосфера. Влаштовування громадами (чи клюбами) культурних імпрез, а саме доповідей, лекцій, літературних виступів, обговорення нових творів, філософічних і політичних дебатів та ін., можуть стати ґрунтом для вирощення високодухового рівня українського студентства і

2. скликання нарад-зустрічей між окремими студентськими громадами для обміну думок щодо поглиблення праці студентів.

Слід заявити, що як діяльність Управи СУСТА, так і діяльність поодиноких студентських громад залежить у великій мірі від постави кожного українського студента в ЗДА.

Ціла життьова настанова й діяльність СУСТА мусить, цілком зрозуміло, відповідати потребам воюючої Батьківщини. Українсько-американське студентство не сміє забувати ані на хвилину, що його життьова боротьба має високу й шляхетну мету: визволення України й побудова української держави. Пам'ятаймо, що non nobis, sed patriae vivimus.

Рік IV СТУДЕНТСЬКЕ СЛОВО Ч. 6 (38)

STUDENT'S WORD

Редаґує Колеґія з рамени Пресової Комісії СУСТА.
Михайло Яримович, Євгенія Васильківська, Константин Савчук.

Editor: M. YARYMOVYCH
1311 St. Lawrence Ave., Bronx 72, N. Y.

Статті, підписані повним ім'ям і прізвищем, чи тільки ініціялами, не конечно висловлюють погляди Управи СУСТА, чи Редакції

КОМУНІКАТ

ПРЕЗИДІЇ ТРЕТЬОГО КОНҐРЕСУ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА АМЕРИКИ

В днях 15-16 червня 1957 року в приміщеннях Фенн Каледжу й готелю Лейк Шор в Клівленді відбувся Третій Конґрес Українського Студентства Америки.

В Конґресі взяли участь 53 умандатовані делеґати, які репрезентували слідуючі студентські осередки:

Український Студентський Клюб — Колюмбус, Огайо,
Українська Студентська Громада — Дітройт, Мишиґен,
Українська Студентська Громада — Гартфорд, Конектикат,
Українська Студентська Громада — Ню Йорк, Ню Йорк,
Український Студентський Клюб — Гантер Каледж — Ню Йорк, Н. Й.,
Український Студентський Клюб — Колумбійський університет — Ню Йорк, Н. Й.,
Український Студентський Клюб — Іллинойський університет — Шикаґо, Іллинойс,
Українська Студентська Громада — Балтимор, Мериленд,
Українська Студентська Громада Мишиґенського Університету — Енн Арбор, Мишиґен,
Українська Студентська Громада — Нюарк, Ню Джерзі,
Український Студентський Клюб Міннесотського Університету — Міннеаполіс, Міннесота,
Українська Студентська Громада — Шикоґо, Іллинойс, та
Українське Студентське Товариство — Трентон, Ню Джерзі.

Новостворені Студентські Осередки: УСГ Балтимор, УСГ Вашинґтон та УСГ Трентон прийнято Конґресом в члени СУСТА.

Крім делеґатів в Конґресі взяли участь представники таких станових, ідеологічних та конфесійних українських студентських організацій:

Павло Дорожинський — Президент Центрального Союзу Українського Студентства, Лев Веницький — Член Управи Союзу Українського Студентства, Канади, Василь Нагірняк — Голова „Зарева" — Союзу Українських Академічних Товариств Національного Солідаризму, Микола Кравчук — Голова ТУСМ-у — Товариства Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського, ред. Роман Данилевич — Представник „Обнови" — Федерації Українських Студентів Католиків.

Конґрес вітали чисельні представники усно й письмово від наукових, громадських, політичних, молодечих та студентських установ й організацій в ЗДА.

Учасники Конґресу оваційно вітали дійсного члена НТШ, заслуженого педагога й виховника української молоді, проф. Володимира Радзикевича та з належною увагою заслухали його цінну доповідь: „Висока місія українського студентства у вільному світі". До успіху Конґресу, високого рівня дискусії та постанов спричинилась глибоко продумана доповідь Степана Хемича, студента політичних наук при Колумбійському університеті: „Наші завдання на найближче майбутнє".

Заслухавши звітів Управи СУСТА та після дискусії над ними, Конґрес на пропозицію Контрольної Комісії, уділив абсолюторію Керівним Органам СУСТА.

У висліді праці комісій Конґресу (статутової, фінансової, пресової, студійної та резолюційної) — затверджено поправки до статуту СУСТА, одобрено бюджет, рішено продовжувати студентські публікації, вибрано ініціятивну групу для ведення справами творення катедри українознавства, як також схвалено резолюції, в дусі побажань учасників Конґресу.

Конґрес заявив свою солідарність й бажання дальшої тісної співпраці з Центральним Союзом Українського Студентства — репрезентантом українського студентства у вільному світі. Заініційована Президією Конґресу збірка на Високошкільний Тиждень ЦЕСУС-у, яка у висліді дала суму коло 500 долярів, була практичним виявом цієї солідарности.

На пропозицію номінаційної комісії Конґрес одноголосно через акклямацію обрав новим Президентом Союзу Українських Студентських Товариств Америки, одного з його основників, ЗЕНОНА КРАВЦЯ — Ню Йорк.

До Управи СУСТА обрано:

Борис Плюйко — Клівленд, Огайо, перший Віце-президент — організаційні справи, Константин Савчук — Ню Йорк, Н. Й. — другий Віце-президент — зовнішні зв'язки, Михайло Почтар — Нюарк, Н. Дж. — третій Віце-президент — представник до українських центральних установ, Марта Доберчак — Ню Йорк, Н. Й. — четвертий Віцепрезидент — стипендійно-допомогові справи, Христина Карпевич — Ню Йорк, Н. Й. — Генеральний Секретар, Мирослава Пришляк — Нюарк, Н. Дж. — Фінансовий Референт, Володимир Стойко — Ню Йорк, Н. Й. — Пресовий Референт, Микола Голінатий — Нюарк, Н. Дж. — Голова Організаційної Комісії, Богдан Пелеш — Шикаґо, Ілл. — Голова Культурно-Освітньої Комісії, Ярема Раковський, Клівленд, Огайо — Голова Допомогово-Стипендійної Комісії, Надія Вовк — Клівленд, Огайо — Голова Комісії Зовнішніх Звязків.

До Контрольної Комісії СУСТА обрано: Віктор Бахмет — Шикоґо, Ілл. — Голова, Богдан Харів, Енн Арбор, Миш. — Член, Іван Пелех — Клівленд, Огайо — Член.

До Товариського Суду СУСТА обрано:

Богдан Питель — Енн Арбор, Миш. — Голова, Марта Сквіртнянська — Ню Йорк, Н. Й. — Член, Теофіль Балабан — Шикаґо, Ілл. — Член.

Конґрес проходив на високому академічному рівні, в дружній діловій атмосфері, вив'язуючись успішно із усіх своїх завдань передбачених програмою Конґресу.

Третій Конґрес Українського Студентства Америки попередила в днях 13-го та 14-го червня 1957 року Друга Літня Високошкільна Конференція, яка під загальною темою „Україна в боротьбі за державність в другій світовій війні", включала в собі 13 доповідей з різних аспектів визвольного процесу українського народу цієї доби.

За Президію
Третього Конґресу Українського Студентства Америки

Іван Гута, вл. р. — Голова (Ню Йорк, Н. Й.)
д-р Олекса Біланюк, вл. р. Заступник Голови (Енн Арбор, Миш.)
Борис Плюйко, вл. р. — Заступник Голови (Клівленд, Огайо)
Неоніля Корчинська, вл. р. — Секретар (Гартфорд, Конектикат)
Марта Сквіртнянська, вл. р. — Секретар (Ню Йорк, Н. Й.)
Клівленд, Огайо, дня 17-го червня 1957 року.

БЮРО ДОПОВІДАЧІВ ПРИ ЮТИКА КАЛЕДЖІ

Конґрес СУСТА був маніфестацією зорганізованого українського студентства. На цьому конґресі обговорювано діяльність та працю українських студентських організацій. Проте, не можна забувати також про групи українських студентів, які є замалі, щоб створити формально громаду, але все ж таки провадять дуже корисну для України роботу на студентському форумі.

Ось, наприклад, група українських студентів при Ютика Каледжі Сиракюзького університету з великим успіхом провадить інформацію про Україну через т. зв. бюро доповідачів. Координатор цього бюра, Ярослав Ликтей, одержав золотий ключ за те, що виголосив найбільшу кількість доповідей (понад 20).

Нижче друкуємо допис, який одержала редакція 'Студентського Слова' про це бюро доповідачів.

Бюро доповідачів при Ютика Каледжі зорганізовано в 1948 році. Це є чисто університетська організація, ним удержувана та фінансована. Ціллю бюра є, з одного боку, практично зопізнавати студентів, що вивчають реторику, із сценою та призвичаїти їх до виступів, а з другого — дати можливість міським, церковним, шкільним і світським організаціям послухати добрі доповіді на різні теми.

До бюра належать не тільки американці, але й „обмінні студенти", що вчаться на державний кошт, як, наприклад, студенти із Тайлянду або із Савді Арабії, та студенти-еміґранти. На студентів з інших країн є великий попит, і більшу частину доповідей виголосили саме ці студенти.

До цього року бюро доповідачів було частиною реторичного відділу, а тепер воно підлягає бюрові зовнішніх зв'язків. Голова реторичного відділу призначив на координатора бюра доповідачів українця Ярослава Ликтея. Крім кол. Ликтея, у бюрі цього року працює ще три українці: Володимир Літинський, Богдан Рабій та Всеволод Когутяк.

Зміст доповідей студентів подано в гарно виданій брошурі, надрукованій у тисячі примірниках та поширеній серед найповажніших організацій Ютики та околиці. Тематика доповідей наших студентів чисто українська, за винятком кол. Ликтея, який, крім українських тем, говорить також про Юґославію, яку відвідав 1955 року, як студент-дослідник та „амбасадор доброї волі".

Вже коротенький зміст доповідей вміщених у брошурі, багато говорить про Україну. Студенти-доповідачі здають собі справу, що саме тепер нам потрібно привернути публічну опінію Америки на нашу сторону, і дуже гарно вив'язуються із свого завдання. Вони мають пошану між професорами та учнями, які вже чимало знають про Україну, і між мешканцями міста. Вони здобувають добре ім'я, не тільки для каледжу, але й для себе та країни, з якої прибули.

Студенти, які стануть незадовго купцями, промисловцями, інженерами, лікарями, кореспондентами і працюватимуть в стейтових чи державному урядах, вже багато знатимуть про українську справу.

Колись наші козаки казали: „Слово гостріще за шаблю". Це в повній мірі стосується і до наших днів, бо лише живий контакт із людьми може доказати чудес. Цю зброю саме уживають наші студенти при Ютика Каледжі.

Ж. Васильківська

КОНҐРЕС І ЩО ТАМ БУЛО

(фейлетон)

Як тільки останні моторизовані одиниці академічного корпусу (включно з вантажним автом колеґи Хемича) зникли за рогом вулиці і простора площа перед готелем Лейк Шор в Клівленді спорожніла, неначе голова студента перед іспитами, — виросла переді мною у всій своїй величі проблема „поконґресового фейлетону". Власне кажучи, почав виростати й сам фейлетон — та такий довжезний, такий переповнений важливими подіями, що на нього самого цілого „Студентського Слова" було б замало.

Отже уявіть собі мою втіху, коли, проходжуючись над озером і розпучливо стараючись навести порядок в хаосі різнокаліберних вражінь, я наткнулась на маленький зшиток, густо записаний поспішно-гарячковим письмом якогось невідомого учасника з журналістичними нахилами. Після переведення певної стерилізації висловів і притуплення деяких гострих кутів, дозволю собі подати такі уривки з мемуарів учасника:

Четвер.

От і приїхав. Запаркував авто. Пішов на вечірку. З дороги не голився, але й так не видно (світло в залі погане). Патефон. Танґо. Круглі столи. Настрій мелянхолійно - мрійливий. Кажуть, вже три промови було! Добре, менше завтра слухатиму... Примістився в ІМЦІ (готель бо досить дорогий).

П'ятниця.

Викинули з ІМКИ. Кажуть, тут або одну ніч спиш, або на тиждень лишаєшся. Нікого. Впросився до знайомих. В готелі наукова конференція. Брак вітряків. (Через вікно озеро видно...). Дві прелеґентки не приїхали. Решта говорить про Україну. Гарно! Давно вже не чув. Своя ж стихія, і так весело на душі... Гарно говорять. Голосно. Гучномовці сильні-сильні. (Завтра трохи вати дістану, щоб одне вухо заткати). Пізніше дискусія — на травичці, над водою. Зорі. Комарі. Сиволосі ветерани мило так додають родинного кольориту, піклуються молоддю, вважають, щоб по невідомих дорогах не розбрелася. Вечером ще їздили на озеро! Сиділи на скелях. Співали. Маленький інцидент — скинув черевики, один у дірку між камінням закотився. Ледве витягнули дрючками.

Субота.

Фен Каледж. Ну й діра ж! І хто задумав тут конґрес продовжувати. Добре, що хоч м'яке крісло знайшов, — виспався трохи. Деколи прокидався, завважив слідуюче: збори щораз більш з фінансовою закраскою: прихід — відхід — розхід — обмеження — страта. (Найбільше страт та обмежень). Вечером... (Цей цікавий уступ прийшлося викреслити з цензурних причин).

Неділя.

Лейк Шор Готел. Не снідав. Не обідав. Не голився. Члени „комісії матки" бігають з синяками під очима. Бюджетові комісії. Атмосфера наладована амбіціями. Тим часом промови далі. Цесус. Теренове перекинення. Розв'язка в фінансовій еволюції (очевидно!) Обмеження. Матеріяльна підтримка. Страта. (А м'яких крісел тут вже й нема!). Нарешті дочекався „виборів". Правда, вибору то багато не було — але проголосував скоренько, бо дуже їсти хотілося. Оплески. Ворожі групи блимають очима. „Провідник" з сльозами на очах при мікрофоні. Зворушений. Трясення рук. Поїхав вечеряти..."

Ось і все. Від себе ще хотіла б додати, що хоч майже всі учасники в той чи інший спосіб спричинилися до успіху нарад, особливе признання треба було б висловити таким:

1. колеґам Гуті та Плюйкові за подивуґідну витривалість, за заховання поважного і святочного вигляду під час найнеформальніших моментів і крижаного спокою в найкритичніших ситуаціях (як і годиться солідній президії конґресу),

2. деяким промовцям за вживання таких цікавих українських слів як: „квотувати, резистувати, мати штандпункт" та інших. (На знак найвищої почести можна було б їм подарувати словник),

3. колезі Кравцеві за найкоротшу доповідь, виголошену на науковій конференції.

4. членам „комісії-матки" за невтомний труд на протязі 12-ох годин, під час яких вони якось умудрились виготовити один список.

5. Колезі Савчукові за оновлення математичних принципів сміливим твердженням, що як додати 21 голос — проти і 26 голосів — за, то буде 57 (тобто більше як число всіх мандатів), і за вислів щирого занепокоєння з цього приводу і

6. клівлендським студентам за їх наполегливу підготовчу працю і за ту дійсно приємну і товариську атмосферу, яка, завдяки їх стараннням, панувала під час цілого конґресу.

Степан Хемич

ОРГАНІЗАЦІЙНІ СПРАВИ СУСТА ТА ФОНД КАТЕДРИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Третій конґрес українсько-американського студентства, що відбувся в днях 15-16 червня 1957 року в Клівленді, Огайо, вже ввійшов в історію зорганізованого студентського життя. З приємністю треба відмітити його діловий перебіг та серйозність, з якою учасники конґресу ставилися до поодиноких обговорюваних проблем.

Розмір газетної статті не дозволяє детально обговорити всі проблеми, які порушувано на конґресі, тому автор цих рядків обмежиться тільки двома, а саме проблемами пожвавлення діяльности в місцевих студентських громадах і заснування першої катедри українознавства в одному з провідних американських університетів.

Як знаємо, централя українсько-американського студентства, СУСТА, побудована на принципі федерації і складається з автономних членів-громад. Крім координації певних акцій, репрезентації нашого студентства на терені Америки чи видавання студентського журналу, кожна працю на місцях самостійно. З тої причини діяльність СУСТА є віддзеркаленням того, що роблять громади на місцях. Тому, коли мова про роботу СУСТА, наша увага повинна бути звернена головним чином на діяльність поодиноких громад, бо годі вимагати від централі, щоб вона видавала „Горизонти" тоді, коли більшість громад не допомагатиме їй покрити кошти, зв'язані з виданням журналу. Під фінансовим оглядом і під оглядом акцій, зв'язаних з фінансами, СУСТА майже виключно була на ласці членів-громад. Можна сподіватись, що рішення конґресу підвищити членські вкладки до 3 долярів річно (в яких буде включена річна передплата за „Горизонти"), усуне фінансові недомагання в студентському видавничому секторі.

Членство — це основа кожної організації, і без нього дальше існування організації неможливе. УНСоюз, який має понад 70 тисяч членів і який, здавалося б, не повинен журитися припливом нового членства, створив спеціяльний курс для своїх організаторів. Численні американські організації влаштовують спеціяльні з'їзди т. зв. лідершіп конференсес, метою яких є виміна думок і досвіду в справі членства.

Справі збільшення членства в рядах зорганізованого студенства присвячено на конґресі чимало часу. І тому треба тільки вітати рішення конґресу скликати на протязі наступних двох років найменше три організаційні конференції голів громад. За вчасну підготову і переведення конференцій подбає новообрана Управа СУСТА, яка й відповідає за скликання організаційних конференцій.

Поле діяльности цих конференцій майже необмежене. Крім обміну думок і досвіду одного з багатьох обговорюваних проблем буде проблема приєднання нових членів. Тут треба пригадати, що поважне число наших студентів стоїть ще осторонь зорганізованого українсько-американського студентського життя. Тому першим завданням організацій них конференцій буде знайти спосіб, який би зацікавив і приєднав їх до студентських громад.

Третій конґрес СУСТА висловив бажання піти назустріч нашим тут народженим студентам і тим, що недавно покінчили „гайскули", якщо вони хочуть вступити в наші ряди. Конґрес також звернувся до Ліґи Української Молоді Північної Омерики, українсько-американських ветеранів і інших організацій з закликом допомогти йому приєднати тут народжену студіюючу молодь. Було б побажанним, щоб представники згаданих організацій брали участь в організаційних конференціях СУСТА і ділилися з нами своїм цінним досвідом. Для цього треба, очевидно, нав'язати безпосередній контакт між СУСТА і згаданими організаціями ще перед скликанням конференцій, і цей контакт постійно утримувати. Можливо, що відсутність такого контакту саме й спричинилася до того, що ще не всі тут народжені студенти знаходяться в наших рядах. Не пропущено й апелю до батьків та всіх наших світських і релігійних організацій, щоб заохочували абсольвентів гайскулів, з якими вони є в контакті, вступати в ряди зорганізованого студентства.

Автор цих рядків був свідком кількакратного збільшення членства у певних східніх студентських громадах, до чого спричинилися добре підібрані програми влаштовуваних ними вечорів. Правда, треба було трохи експериментування, при чому виявилося, що репортажі з подорожей по Україні у формі ілюстрованих лекцій викликали найбільше зацікавлення. На протязі одного тільки академічного року український клюб при Колумбійському університеті зорганізував три ілюстровані доповіді про подорожі по Україні. Доповідачами були о. Джордж Бісонет, що пробув два роки в американській амбасаді в Москві, як капелян для членів амбасади, відомий українцям проф. Джан Армстронґ та наша славна Славця Сурмач. На кожній зі згаданих ілюстрованих доповідей студенти і професори виповнили вщерть залю. Після доповідей багато хто з присутніх студентів, між ними і неукраїнці, висловили бажання стати членами українського студентського клюбу, мотивуючи це тим, що їм подобаються вечори.

Немає сумніву, що доброю зорганізованістю наші студенти можуть досягнути кращих успіхів і деяких фінансових полегш під час студій. Наприклад, колумбійський гурток вистарався одну повну стипендію у висоті 1000 долярів річно для студента або студентки українознавства. Поважне число членів колумбійського гуртка одержують різного роду стипендії. Власне через часті зустрічі і обмін інформаціями в студентському крузі, можна дізнатися про можливості одержання стипендії або праці під час студій чи ферій.

Студентська громада Нюарку зробила також вдалий експеримент. Влаштовано зустріч з абсольвентами місцевих гайскулів. У висліді до громади приєднано кілька десятків нових (надзвичайних) членів, які виявили зацікавлення студентськими справами. Було б корисним почути про досвід в організаційних справах інших громад.

На конґресі обговорювано також цілі українсько-американського студента, такі, як здобуття фахового знання, підготова до участи в громадському житті і ширення правди про Україну в американському академічному світі.

Саме в ділянці популяризації української справи є певні недомагання. Дотепер ми обмежувалися несистематичними міжнародними акціями, вечорами танку і пісні, доповідями чи академіями. Такі програми культурного характеру дуже потрібні, але вони знайомлять чужинців тільки поверхово. Ті, що бажають ґрунтовно простудіювати українську проблему (а таких тепер доволі багато), не мають на це змоги, бо ні в одному американському університеті немає повного українознавчого відділу на вищому (ґрейдуейт) рівні. Курси українознавства при наших установах приступні тільки для українців з огляду на викладову мову. Далі, для того, щоб дістати працю експерта від українських справ треба кваліфікацій і довідок від акредитованих, найкраще провідних американських університетів. Тут треба підкреслити, що запотребування на знавців українських і взагалі східньо-европейських справ зростають не тільки на внутрішньому загально-американському ринку. Недавно п'ять студентів українців дістало працю в американських урядових установах в ділянках посередньо чи безпосередньо пов'язаних з Україною. Перекладова фірма O. W. Leibiger в Hoosick Falls, New York пошукує кваліфікованих знавців української мови на добре платну працю. Це потреби тільки на терені Ню Йорку, про які автор мав нагоду особисто довідатись.

Українська громада в ЗДА будує свої власні школи, де українознавство буде одним з предметів навчання. Недавно в Ню Йорку посвячено українську парафіяльну школу, яка коштуватиме два мільйони долярів. Також маємо українознавчі курси в наших наукових і забезпеченевих установах.

Учасникам конґресу доводилося також призадуматися над тим, хто перебере українознавчі пости від тих, що за законом природи відійдуть від нас, бо припливу нових сил з України не можна сподіватися.

Взявши під увагу вищезгадані потреби і ті, що були висловлені в попередніх числах „Студентського Слова", конґрес СУСТА створив Фонд Катедри Українознавства (ФКУ). Завданням Фонду є придбати приблизно 350.000 долярів і поробити всі заходи для заснування першої катедри українознавства в одному з провідних америкаських університетів. Деякі заходи вже пороблено. Молодечі організації Ню Йорку, згуртовані при Об'єднанім Комітеті, влаштовують у жовтні ц. р. Фестиваль Молоді, прибуток з якого призначений буде на Фонд Катедри Українознавства.

Фонд складається з Екзекутиви в числі п'яти осіб та Почесного Комітету, до якого конґрес запросив видатних громадян українсько-американської спільноти. ФКУ є відповідальний безпосередньо перед конґресом СУСТА і йому звітує зі своєї діяльности. Склад Екзекутиви і Почесного Комітету буде опублікований разом з резолюцією в справі ФКУ, яка була ухвалена одноголосно. В тій резолюції проситься всі студентські громади призначити окремі референтури для переведення акції в справі катедри. Згадані референтури працюватимуть в тісному контакті з Екзекутивою ФКУ, переводитимуть збірки і будуть ініціяторами імпрез на згадану ціль у своїх місцевостях. Конґрес звернувся також до цілої українсько-американської спільноти із закликом морально та в першу чергу матеріяльно підтримувати заходи зорганізованого нашого студентства.

Немає сумніву, що катедра українознавства, де набуватимуть знання майбутні учителі і провідники американського світу, які своїм знанням будуть впливати на формування американського погляду на східньо-европейські, а в тому числі й українську справи, є в не меншій мірі важлива, як і побудова власних шкіл. Треба сподіватися, що серед чисельної американсько-української спільноти, яка щедро жертвує на народні цілі, знайдеться 3,500 громадян, що стодоляровими датками спричиняться до заснування першої твердині українськоі науки в американському академічному світі.

Петро Мельник

УКРАЇНСЬКА НАУКОВА УСТАНОВА В НЕБЕЗПЕЦІ

Від найдавніших часів українці вважаються одним із найбільш гостинних і жертвенних народів у світі. Щедрості й жертвенности на народні цілі завдячує українська нація своє національно - духове відродження від часів появи Енеїди Котляревського 1798 р. аж до нинішніх часів. Як тільки почали появлятися книги українською мовою, находилися видавці, які ці видання фінансували. За книжками пішло видавання газет, журналів ін. З огляду на труднощі й перепони у видавничо - науковій праці на українських землях під російською займанщиною, створено за ініціятивою східньо українських діячів Товариство ім. Шевченка у Львові 1873 р., яке опісля переорганізовано на Наукове Тов. ім. Шевченка. Кошти на розбудову Товариства склали українські патріоти - меценати: цукровий промисловець Василь Семеренко, Єлисавета Скоропадська-Милорадович, петербурський проф. хірург Павло Пелехин, Євген Чикаленко, Кость Панківський та ін. Це була перша наша академія Наук.

П'ять років скоріше (1868 р.) засновано Товариство Просвіта у Львові. Ціллю товариства було несення освіти між найширші народні маси; створено філії Т-ва по повітах та читальні по селах.

В 1881 р. для чисто шкільних справ постає Українське Педагогічне Товариство, яке в 1926 р. змінює назву на „Рідна Школа".

Цим трьом науковсо-освітньо шкільним організаціям завдячує українство свій велетенський культурно - національний ріст. Усі ці інституції (і багато інших побічних) вдержувало усе українське громадянство власними добровільними жертвами. Окупаційні уряди грошей на ту ціль не давали. В значній мірі приходила із фінансовою допомогою українська заокеанська еміграція в ЗДА і Канаді.

Сьогодні в часах великого ісходу українців на чужину ситуація змінилася. Українська еміграція є відтята від материка. На українських землях перестали діяти такі заслужені для народу товариства як Просвіта, Рідна Школа і НТШ. Вся політика окупанта звернена на те, щоб знищити українців як окрему націю.

Серед кількасоттисячної української еміграції опинилися діячі науки, культури, освітнього і мистецького життя. Відновлено нашу діяльність нашої найстаршої академії наук НТШ. Для науково-видавничої діяльности засновано Науковий Осередок НТШ в Сарсель — Франція. Цей Осередок за неповна 6 років своєї діяльности може похвалитися виданням 20 томів наукових книжок з ділянки українікu в рідній і чужих мовах. Тепер находиться в стадії видавання епохального твору Енциклопедія Українознавства, гаслової частини, твору розчисленого на п'ять томів і 2,000 сторінок друку.

Останньо довідуємося із приватних джерел, що над Осередком завис меч Дамокля. По перше: заступник гол. редактора ЕУ проф. М. Глобенко помер; по друге: фінансовий стан Осередку такий катастрофальний, що неможливим є збільшити редакційний склад видавництва. З огляду на брак відповідних грошевих засобів Осередкові грозить кожної хвилі ліквідація дальшої діяльности. Було вже багато закликів помогти Сарселеві нормально працювати: у пресі, в українських радіоавдиціях, та на жаль без більших успіхів. А Науковий Осередок так мало вимагає: одну тисячку долярів місячно.

Чи маємо допустити, щоб великий твір ЕУ мав урватися на першому томі? Або, щоб дотепер найбільше укомплектований збірник українських нар. пісень „Українські Народні Мелодії", автором яких є д-р З. Лисько, (збірник начисляє 7,000 пісень з текстом і нотами) мав би ніколи не побачити денного світла? Крім цього: словники, атляси, статистичні таблиці в українських і чужих мовах? Чи ми не хотіли б, щоб це все колись найшлось на наших власних столах та полицях публічних і наукових бібліотек у вільних країнах світу?

Далі, з чисто людського становища: чи маємо допустити, щоб поневірялися в голоді-холоді, по чужих шпиталях хворі й нервово вичерпані ті — і так вже не численні одиниці, які все своє життя віддали українській науці? Чи маємо допустити до такого страшного національного марнотратства?

На американському континенті є дуже гарний і людяний звичай, що коли якась особа, або корисна громадська установа найдеться в нещастю, загал відзивається із щедрою допомогою та старається вивести дану особу чи інституцію з упадку. Подібно було в нас в Україні.

Чи ми не могли б зареагувати таксамо як наші американські сусіди реагують, і яких 10,000 коверток із власною пожертвою післали до Сарселю. Український Науковий Осередок в небезпеці — поможім йому всі!

Адреса:
SOCIETE SCIENTIFIQUE SEVCENKO
27, Rue des Bauves
Sarcelles (S. et O.)
France

Помер д-р Еміль Зомерштайн, колишній лідер Галицьких жидів

В Інституті ім. Герцля в Ню Йорку відбулися дня 18 червня ц. р. жалобні сходини, присвячені пам'яті Еміля Зомерштайна колишнього довголітнього лідера галицьких жидів, що помер цього місяця в місцевості Флорида, стейту Ню Йорк.

Під час поминкових промов, що відзначали великі заслуги Померлого для жидівства, мов живий стояв мені перед очима давній колега з варшавського сойму. Пам'ятаю його, як мужчину в силі віку, повного енергії і темпераменту, людину освічену й культурну, з великими товариськими прикметами. Був сміливим борцем за права жидівського народу, одним з провідників сіоністичного руху в Галичині. Пригадую його, як з соймової трибуни з обуренням таврував нищівну для жидів політику польського уряду й антисемітизм польського громадянства. Бачу його, як на комісіях сойму сперечався з послами з урядової більшости, або як гаряче дискутував в соймових кулюарах.

Д-р Еміль Зомерштайн, син галицького Поділля, проживав постійно у Львові, де мав адвокатську канцелярію, і його широка громадсько - політична діяльність проходила здебільша в межах української Галичини. А проте, всі мої спогади про нього зв'язані з варшавським ґрунтом і я не пригадую, щоб зустріла його колинебудь у рідному Львові. На терені варшавського сойму українські й жидівські парляметарі йшли солідарно рука в руку, бо до цього примушувала нас національна політика Польщі й аналогічна політична ситуація наших народів. Виборча ординація до сойму й сенату спонукувала жидів і українців укладати виборчі бльоки, щоб таким чином добувати парляментарні мандати. Соймовий реґлямент примушував обидва парляментарні представництва підписувати спільно інтерпеляції і внесення, бо тільки при такій взаємній допомозі можна було зібрати потрібну кількість підписів, щоб подати інтерпеляцію чи законопроєкт. Обидві репрезентації майже без винятку голосували однаково, бо обидві були в гострій позиції до політичної системи Версальської Польщі, побудованої на безправ'ю і сваволі у відношенні до непольських народів.

Але в Краю обидва суспільства, українське й жидівське в тому міжвоєнному підпольському періоді жили окремим життям, відгороджені муром взаємних ресентиментів. Хоч як це не дивно, навіть політичні діячі, що співпрацювали одні з одними у Варшаві, не підтримували у Львові ні політичних, ні товариських взаємин. Навіть не пробували сісти за спільний стіл, щоб виясняти і вирішити взаємні жалі і претенсії...

Д-р Еміль Зомерштайн любив політичну роботу й поринав у ній з головою. Засідання, наради, поїздки в терен, активна праця в політичних, культурних і господарських організаціях. Крім цього професійна праця адвоката й обов'язки в Адвокатській Палаті, якої був віцепрезидентом. Крім цього щасливе родинне життя, великий добробут. Таким пам'ятаю Померлого з передвоєнних років. Життя мав повне й інтересне — і любив його.

Але в моїй пам'яті залишився ще й другий Еміль Зомерштайн, такий, яким я побачила його в Ню Йорку. Приїхавши до Злучених Держав і довідавшися, що є тут д-р Зомерштайн та що він важко хворий, я відвідала давнього колегу, що проживав тоді на Брукліні в домі свого зятя, д-ра Михайла Темчина.

Передо мною сиділа стара, напів спаралізована і напів сліпа людина. Величезний сивий вус і біблійна сива борода вкривали його колись гладко оголене обличчя. Довго й докладно розказував мені про свої воєнні й післявоєнні переживання. Коли совєтська армія зайняла восени 1939 р. Львів, його арештували большевики. Довге слідство, спершу у львівських в'язницях, опісля у московській Луб'янці. Був засуджений на вісім років за свої соймові промови, зокрема за вислів в одній з промов, мовляв, „добрий жид не може бути комуністом". Опісля вивіз углиб Совєтів, важка недуга, в'язничні шпиталі. І те, що було важче від усього: від хвилини арештування недостача якихнебудь відомостей про дружину й дочку. Яка ж подібна доля до долі західньоукраїнських провідних діячів!..

Звільнений з совєтської тюрми на основі договору генерала Сікорського з совєтським урядом, д-р Зомерштайн вертається влітї 1944 р. до Польщі. Якийсь час є членом люблінського уряду. Коли в Польщі, тепер уже „радянській", наростає нова хвиля антисемітизму, д-р Зомерштайн приїжджає в 1946 р. до Злучених Держав, щоб зібрати фонди для переселення останків жидів з Польщі до Ізраїля. Але підірваний большевицькою тюрмою організм не витримує напруги: мозковий припадок валить його з ніг. Останніх десять років проживав мов похоронений за життя в могилу, майже призабутий, з гіркотою в душі.

Д-р Еміль Зомерштайн залишиться в добрій пам'яті українців, як льояльний союзник, видатний політик, відданий справі свого народу жидівський патріот.

Мілена Рудницька.

НОВИЙ ТІТО

(Закінчення зі стор. 2-ої)

прихильно поставилися були до зміни режиму, що так багато їм обіцяв, наступає тепер також розчарування, бо нова влада принесла з собою терор та грабіж приватного майна під покришкою офіційних конфіскацій. Найбільше розчарування охопило освічену верству населення, яка завжди мала повну свободу діяльности та вислову і яка мусить тепер, „втративши обличчя", жити і діяти під безоглядним диктатом партії.

Верхівка партії комуністів бачила все це і зрозуміла, що пляни швидкої індустріялізації — нереальні, бо совєтська допомога на словах щось одне, а на ділі щось зовсім інше; до того ж не могла вона не зауважити, небезпечного для неї накопичення сил спротиву не-ханських народів, про які вже ми згадували.

І тоді виступив із своїми промовами лідер партії Мао Тсе-тунґ, проголошуючи нібито нову „ідеологію", а фактично нову тактику замилювання очей західньому світові і населенню всередині країни. При цьому старається він плянувати нову тактику в такий спосіб, щоб не викликати відкритого розриву з Совєтами, причин для якого є вже багато.

Делеґат національного Китаю в ОН, д-р Тсянг, в листі до „Ню Йорк Таймсу" з 12 червня, твердить, що Мао старається знайти шлях лише до практичного полагодження деяких справ і в ідеології китайської компартії жадних змін не зайшло, як немає й конфлікту з Москвою. З цими твердженнями не можна погодитися повністю, зокрема після того, коли оприлюднено ценз урований текст заяви Мао.

Комуністична влада в Китаї, як і в інших комуністичних країнах, стоїть на шляху криз, що їх не передбачали ані Маркс з Леніним, ані тим більше Сталін. Кризи прийшли і розвиваються тому, що життя не можна контролювати довший час штучною, нежиттьовою теорією.

Самий текст промови Мао заслуговує на детальне вивчення, бо є в ній немало цікавого для вивчення процесів, що відбуваються в червоному Китаї. Ми спеціяльно звернули увагу на проблему не-ханських народів у Китаї, бо багато в чому нагадує вона проблему народів, поневолених московським комунізмом.

Мао заявляє, що „національні меншини в нашій країні, в числі понад 30 мільйонів (ми вище вже сказали, скільки їх є — І. С.), хоч творять тільки 6 відсотків загального населення, але заселюють 50-60% території країни. Тому конечним є поліпшити взаємовідносини між народом хан та національними меншинами. Ключ до цього — в розв'язанні питання великоханського шовінізму і рівночасно місцевого націоналізму серед меншин. Ані великоханський шовінізм, ані місцевий націоналізм не можуть бути добрими для єдности національностей, і вони мають бути переборені, як суперечності між народами. В багатьох місцях ці шовінізми й націоналізми все ще існують в дуже загрозливому стані..."

У висліді внутрішніх змін, що зайшли у червоному Китаї, появився в „Народному Щоденнику" в Пейпінґу лист проф. Ко Пеі-чі, який просто заявляє, що всі китайці ненавидять комуністів і хочуть їх перебити. Подібного змісту листа не друкувалося в Совєтах ніколи. Після його видрукування в китайській пресі появилися численні „протести", звичайно, інспіровані партією, але сама поява цього листа говорить багато.

Само по собі виявлення „можливости суперечностей" в комуністичній державі, хоч би й Китаї, є ударом по авторитету „непомильної" доктрини.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Балтімор, Мд.

Свято Героїв.

Заходами місцевого Осередку Спілки Української Молоді Америки ім. Першого Листопада та при активній участи 14-го Відділу ООЧСУ, УМІ і Пласту та інших осіб, дня 2-го червня ц. р. українське громадянство Балтимору святочною академією вшанувало гідно роковини трагічної смерти сл. п. Головного Отамана Симона Петлюри (Голови Укр. Директорії та Головного Отамана Армій Української Народньої Республіки), сл. п. полк. Євгена Коновальця (полк. УСС-ів, команданданта УВО, і Голови Проводу ОУН) та сл. п. генерал - хорунжого Тараса Чупринки — Романа Шухевича (командира УПА, Голови Проводу ОУН на Рідних Землях). Це свято Героїв відбулося під протекторатом місцевого Відділу УККА, який об'єднує та репрезентує нашу громаду, а в склад Екзекутиви входять представники - делеґати діючих місцевих Організацій. Святочну академію попереджено Панахидами за поляглих Героїв в обох українських Церквах.

Розпочато Свято Героїв американським гимном, який відіграла на фортепіяні п-а О. Мацюрак та спільним відспіванням українського національного гимну. Вступним словом відкрив це свято п. Т. Царик, голова Осередку СУМА.

Глибоко обдуманий реферат виголосив по-мистецьки член Головної Управи ООЧСУ г. ред. Василь Качмар із Нюарку.

В мистецькій частині виступив чоловічий хор 14-го Відділу ООЧСУ, який відспівав „Над гори до хмар" Січинського-Людкевича, „Марширують вже повстанці" та „Тихий ліс" Садовського. Всі хорові точки були виконані бездоганно. Хор співав при фортепіяновому акомпаніяменті п-и О. Мацюрак. Деклямували: „На смерть Петлюри" — У. Стельмах, „Тарас Чупринка" — В. Тимюк, „У Ротердамі" — М. Сідляк та „Україно" — І. Корж.

Виступила теж мандолінова оркестра, що існує при Осередку СУМА, в якій грають юні сумівці під проводом п. Т. Кузьмова. Ця оркестра виконала: „Гей там на горі Січ іде", „Вже вечір вечоріє" та „Стоїть явір над водою". Виконання було вдале.

Учениця Українського Музичного Інституту під управлінням п. Л. Шав'як, п-а Ярослава Залиська виконала фортепіянове сольо. Можна бути гордим з того приводу, що існують тут подібні інституції, а молодь не дармує, не тратить свого дорогого часу, вивчаючи музичну культуру у своїй інституції.

Свято Героїв, яке перший раз у нашому місці було влаштоване під протекторатом Відділу УККА для вшанування пам'яти трьох визначних мужів останніх кількох десятиліть, які впали на шляху боротьби від одного і того самого ворога, творячи історичний міт, пройшло в нас з повним моральним і матеріяльним успіхом, церковна заля була заповнена громадянством. Свято закінчено спільним відспіванням „Не пора...".

Т. Ц—арик.

ДОЗВОЛЬТЕ І МЕНІ СЛОВО

(Продовження зі стор. 2-ої)

він так твердо спить"... Згодом, коли ми вже підросли, й будучи студентами грали в різного роду оркестрах у Львові, мелодію цієї пісні ми виконували в темпі три четвертих (вальса) разом з поппурі інших „українських" „Бандур", „Верізок", „Там на горі сніг біленький", „Вже вечір вечоріє" та всяких інших „Чорні очі". Тоді ніхто із наших справжніх музикознавців, як напр., Нестор Нижанківський, Борис Кудрик, Стесьо Людкевич, Василь Барвінський та інші не обурювався з того приводу і не докоряв нам за пропаґовання „катеринкарського стилю" в танковій музиці. Ба, що більше, сьогоднішній видатний український композитор Анатоль Кос-Анатольський, що грав тоді разом з нами в оркестрах, спеціяльно гармонізував цю пісню під голоси і інструменти... Невже ж аж так дуже слід докоряти Джекові Палагнюкові за його прив'язання до його матері та її пісневого репертуару!?

Слава і честь нашому Пеленсові — Палагнюкові, що бодай в такий спосіб пригадує чужинцям (і декому з-поміж нас) цю „українську розлуку"! На потіху згадаю, що під час святкування 25-ліття УНО в Торонто Джек Палагнюк „поправився" і відспівав на величавому фестивалі української пісні нашу рідну „Бандуру", та ще, як подають пресові повідомлення при акомпаніяменті нашої славної Капелі Бандуристів під керівництвом Григора Китастого!

Іван Костюк

Трентон, Н. Дж.

В Айові 200 осіб захворіло на інфлюенцу

Ди Мойн, Айова. — В місцевості Ґріннелл коло Ди Мойн відбувалися річні крайові збори Пресвітеріянської Молоді, в яких брали участь 1,800 делеґатів. Та провід цих зборів мусів їх припинити на два дні вчасніше, як було запляновано, бо 200 делеґатів захворіли на інфлюенцу. Найбільше хворих було зі стейту Каліфорнія. Стейтовий комісар здоров'я д-р Едмунд Ціммерер називає цю інфлюенцу лагідною, але остерігає, що вона може легко поширитися і на інші райони. Учасники зборів роз'їхалися додому залізницями й автобусами. Ті, які були захворіли в п'ятницю, в понеділок вже були здорові. Хворих лікували в двох місцевих шпиталях і в лікарні місцевого каледжу. Д-р Ціммерер припускає, що це може бути азійська інфлюенца, бо на неї хворіла молодь із Каліфорнії, і ця недуга дуже швидко поширювалася. Смертних випадків, на щастя, не було.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

РОЗШУКИ

Пошукую свого двоюрідного брата
СТЕПАНА ВІЛЮЩАКА,
з села Чистий Горб, пов. Сянок на Лемківщині, а також односельчан: **ПЕТРА РЕПЕНДУ** та його брата **ІВАНА РЕПЕНДУ**, які виїхали до Канади, по першій світовій війні. Іван Репенда виїхав з дому з дружиною і двома дітьми, а Петра Репенду стягнув до Канади його вуйко, Василь Рйопка. Хто знав би щонебудь про них, чи вони самі, прошу писати на адресу:
Wasyl BENIO
239 S. Broadway St.
Baltimore 31, Maryland, USA

Пошукую **СТЕФАНА КОВАЛЯ**, по-батькові Василевич, замешканий в селі Нагірці Малі, пов. Камінка Струмілова. Маю відомість від жінки і 17-річного сина. Хто знав би про нього, або він сам, прошу ласкаво голоситись на адресу:
Katherine POLEWCHAK
R. F. D. # 1 Auburn Rd.
Painesville, Ohio

Софія Родзин пошукує кревних **ІВАНА САГАНА, сина Михайла і Дарії і МИХАЙЛА ВОЙТОВИЧА, сина Василя і Розалії**, з с. Коритники, пов. Перемишль. Маю для них листи від родичів. Хто знав би про них, або вони самі, прошу ласкаво писати на адресу:
Sofia ZOZULA
31 Norfolk St.
Roxbury 19, Mass.

Пошукую свого односельчанина Володимира **КОРЧИНСЬКОГО**, з села Курдибанівки, пов. Бучач. Маю листа від його брата Ярослава. Прошу зголоситися на мою адресу, він сам, або хто знає про нього.
Mr. Joseph CZAJKIWSKI
29 Van Der Werken Ave.
Waterford, N. Y.

Пошукую
брата **П. СТЕФАНА,**
який був під час війни в Комотау, Судетя, а після війни мав бути в Риміні, Італія. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
Iwan POLATAJKO
7021 St. John
Detroit 10, Mich., USA

Заграничні часописи, прошу передрукувати.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 18 мільйонового майна організації.

Конґресмен Мартин проти рішення Найвищого Суду

Вашингтон. — Провідник республіканської меншости в Палаті Републиканців, колишній спікер цієї Палати, конгресмен Джозеф В. Мартин заявив в телевізійному інтерв'ю, що недавнє рішення Найвищого Суду ЗДА „зовсім зв'язало руки слідчим конгресовим комісіям". Массачусетський республіканець заявив, що „цей стан можна буде направити при допомозі нових законів". Мартин сказав, що Конгрес правдоподібно, мусітиме ухвалити законопроєкт, згідно з яким змінено б рішення Найвищого Суду про те, що Федеральне Бюро Інвестиґацій мусить в деяких випадках показати свої документи оскарженим особам. Конґресмен Мартин твердить, що те рішення суду є „дуже шкідливе для цієї країни". На думку Мартина добре зробив державний секретар Джан Фостер Доллес, який знову підкреслив, що ЗДА не визнають комуністичного Китаю, бо ця заява Доллеса прочистила політичну атмосферу, яка почала була затемнюватися в зв'язку з усякими політичними подіями в останніх днях.

Польські економісти домагаються вільної торгівлі сільсько-господарськими продуктами

Варшава. — Під час сесії покликаної Гомулкою державної економічної ради, що відбулася останніми днями, дискутовано дуже широко конечність скасування примусової продажі чи здачі сільсько-господарських продуктів державі і встановлення вільного ринку торгівлі цими продуктами. Більшість членів ради настоювала на тому, щоб у Польщі скасувати негайно систему примусового продажу сільсько-господарських продуктів. Ця система існує в усіх комуністичних країнах і зобов'язує селян продавати збіжжя та інші продукти по встановлених державою цінах, дуже часто нижче реальних ринкових цін. Однією із перших обіцянок Гомулки, після його приходу до влади восени 1956 року, було саме скасування цієї системи. Проти такої радикальної зміни в сільсько-господарській політиці Польщі виступили на згаданій сесії віце-прем'єр Стефан Єндриховський і разом з ним другий репрезентант уряду Евгеніюш Шир. Вони арґументували, що Польща не може піти на вільну торгівлю сільсько-господарськими продуктами, бо це приведе до шаленої спекуляції ними і до зросту цін, що відіб'ється знову фатально на ситуації робітництва.

ПОМЕРЛА БЛ. П. ІВАННА ЯСЬКІВ

Ню Йорк. — В останній хвилині інформують, що тут померла несподівано в заранні свого життя прикладна Дружина, Мати і Громадянка, сл. п. Іванна Яськів, проживши 29 років. Покійна осиротила чоловіка Василя, сина Ігоря (11 років) і дочку Наталку (3 і пів року) та брата і дві сестри. Вся ця родина є між членами Т-ва „Дністер", 361-ий Відділ УНСоюзу. Похорон відбудеться в п'ятницю, 5-го липня, о год. 10.30 рано з похоронного заведення Петра Яреми до церкви св. Юра при 7-ій вулиці і опісля на цвинтар Кальварія. Вічна Їй Пам'ять!

✝

З глибоким жалем повідомляємо Всіх Рідних та Знайомих, що в четвер, дня 27-го червня 1957 р., по короткій та тяжкій недузі, відійшов від нас у вічність, на 63-му році життя, — заосмотрений Найсвятішими Тайнами —
НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ ЧОЛОВІК, БАТЬКО та СТРИЙКО
бл. п. СТЕПАН БІЛИК
Нар. у Свистільниках, Рогатинського повіту, Зах. Україна, кол. старшина УНР та заслужений громадський діяч свого родинного села.
ПОХОРОН відбувся в понеділок 1-го липня 1957 р. о год. 8:30 рано, з церкви Христа-Царя при 1623 Кайога вул. у Филаделфії, на цвинтар у Факсчейсі.
Горем прибиті:
ЄВДОКІЯ — дружина;
ОЛЕКСАНДЕР з дружиною ІВАННОЮ,
МИХАЙЛО та МИРОН — сини;
МИХАЙЛО БІЛИК,
та МИХАЙЛО БУРЧАК — братанки.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ТАРЗАН, ч. 3892. Крок до волі.

"THERE," LAUGHED TURO AS HE GAGGED THE PRISONERS. "THOSE SHOULD KEEP YOU SILENT UNTIL THE QUEEN DECIDES YOUR FATE!"

...LATER TARZAN STRUGGLED, DETERMINEDLY STRAINING SINEWY LEG MUSCLES UNTIL THE THONGS WEAKENED.

THEN, WITH A FINAL BURST OF STRENGTH, HE PULLED HIS FEET FREE! 1131-3892

— Ось, — сміявся Туро, коли затикав роти в'язням, — це змусить вас до мовчанки, поки королева не вирішить вашої долі!

Пізніше Тарзан змагався, рішуче напружуючи мускулясті ноги, поки не послабли ремені.

А тоді, з кінцевим напруженням сили, він витягнув вільні свої стопи!